

קונטרס הניקור השלם

מכל חלקי הבהמה ובירור דיני הניקור הנוגעים
להלכה ולמעשה כפי הנהוג בפולין, ליטא

ובנאליציען

בהסכמות נאוני הדור ומומחי המנהלים שליט"א

עם קונטרס נ. ב. „בירור הלכה“

מאת:

דוד בהחסיד המנוח ר' צבי ז"ל אלבערשטיין

מנקה בפה ק"ק אטוואצק יצ"ו

תרצ"ט

ווארשא

ברפוס והוצאת ספרים, מפיצי תורה ודת'

ווארשא, שון. יערסקא 36 טעל. 2.57.20

אזהרה

אדם אוסר דבר שהוא שלו!

הגני אוסר להדפיס ספר זה, הן בתבניתו זה והן בתבנית אחר בלתי רשומי, ומלבד תוקף דין תה"ק באיסור השגת גבול כמו שהזכירו בהסכמתם הרה"ג שליט"א, נאסר זה עפ"י חוק הממשלה שיכול אדם לתבוע בדבר שהוא שלו בכל חומר הדין. וכל השומע תבא עליו ברכת טוב.

דמחבר

Sefer „HANIKUR HASZULEJM”

Dzieło o trybowaniu wszystkich części zwierzęcia

opracowane przez

DAWIDA ALBERSZTEJNA z Otwocka, dyplomanowego
przez najwybitniejszych Rabinów w Polsce

Drukarnia i Wydawnictwo

„MEFICE TORA WUDATH”

WARSZAWA, Ś-TO JERSKA 36, TEL. 2-57-20.

כתובת המחבר:

DAWID ALBERSZTEJN

O t w o c k

Rejmonta 43

ה ס כ מ ו ת

האדמורי"ם והרבנים הגאונים שליט"א

הערות: כפי שלא נפגש היו בכבוד שרי המסכמים הצנתי את התסכמות, כ"א לפי העת שהשגנו מכתב את הסכמתו ואין פקודם ומאחר בתורו, גם לא הצנתי שום תורמים, וכבוד כל אחד במקומו מילתו.

ב"ה
 הרבני המופלג ר' דוד אלבערשטיין נ"י מנקר בעיר אטוואצק הראה לי את מחברתו קונטרס הניקור השלם מכל חלקי הבהמה הנערך בסדר ישר ויפה ובשפה צחה וקלה, וכפי שבדאי יהי' לתועלת גדול לכל הדורשים והמתעניינים במקצוע הזה, ומצוה גדולה לתמוך בידו שיוכל לבצע זממו להוציא לאור עולם. באעה"ח יום ה' ט"ו תמוז תרצ"ח, ווארשא.

שלמה דוד כהנא

(חבר בוועד הרבנים ווארשא)

ב"ה, ווארשא
 הרבני היקר והמופלג ר' דוד נ"י מנקר בעיר אטוואצק הראה לפני מחברתו קונטרס הניקור השלם מכל חלקי הבהמה, וטוב עשה בסידורו בלשון צח וקל ובקצרה, ולאשר השעה צריכה לכך כי רבו הדורשים במקצוע הזה ע"כ גם ידי תכון עמו לבקש לתמוך בידו למען יוכל להוציא לאור מחברתו הנ"ל. באעה"ח יום ד' כ"א תמוז צ"ח

מנחם זעמבא

(חבר בוועד הרבנים ווארשא)

בע"ה
 הנה ש"ב הה"ח חו"ב הר' דוד יחי' אלבערשטיין מנקר מומחה בפה"ק אסף בחפניו כל דיני ניקור וסידור אותם בסדר נכון למאוד לתועלת העוסקים במלאכת הקודש הנ"ל וכאשר יעידון ויגידון בכה"ג שליט"א גם ידי תכון עמו להוציא מחברתו ספר קונטרס הניקור השלם לאור ונא להיות בתומכיו להפיצו בישראל.

אור ד' מ"מ תצר"ח, אטוואצק יצ"ו.

שמעון של"ו באאמור הק' וצלה"ה וי"ע

מאמשינאוו (הוא אדמור"ר ממשינאוו שליט"א)

ב"ה, יום א' קרח תרצ"ח, אטוואצק.
 דאיתי את, קונטרס הניקור השלם אשר עיבר המנקר דפה עירנו המפורסם ומומחה לרבים הרה"ח מוה"ר דוד אלבערשטיין נ"י והוא תועלת גדול להמתלמדים מלאכת הקודש לנקר חלק הפנים ואחוריים ואברים הפנימיים כי בו ימצא כל פרטי הניקור בקצרה בסדר נכון וחזרה ושינון בו מונע מטעות ושכחה ומרגיל סידור ומהירות במעשה בפועל כוין וכשורה, כן נחת ינחתו בו הרבנים בעת בחינתם את המנקרים שבשעה קלה יוכלו לבחנם בכל פרט ופרט ללבקר את מעשהו, ואמרינן לפעלא טבא יישר מעשהו בוכתו את הרבים בעת הזאת אאומר לבניי משכו וקחו ברכה לתוך בתיכם. באעה"ח

ראובן סג"ל זעהמאן

אבד"פ

בשם ה' ובעזרתו ית"ש, י"ב תמוז תצר"ח לס"ק בקרית יערים שווידער.

כבוד ידידי הרב המופלג בתורה ויראת ה' טהורה ר' דוד אלבערשטיין נ"י, מנקר מובהק באטוואצק מוציא לאור ספרו סדר ציקור השלם ומבקש הסכמתי, אבל חולשתי ליי"ע לא ירשה לי לשים עיני ע"פ הקונטרסים ששלח לי וכבר אתמתי המחבר לת"ח ואומן במלאכת שמים בניקור אחוריים ויש לו הסכמות מגדולי הרבנים ש"י, יעזרהו הש"י לבצע מעשהו בקרוב, יראו ישרים וישמחו יתחדים יגילו ברינה, וכל המסייע להו"ל ספרים כאלה יתברך בכט"ס, ונוכה לכו"ט ולתהרמת ק"ן ישראל וביאת משיח צדקינו בב"א.

הכותב

צבי יהזקאל מיכלזואהן

(חבר בוועד הרבנים ווארשא)

אטוואצק, אחרי דרך מבוא השלום, הקונטרס שלו בעיני הניקור לנכון הי' למראח עיני הוטב בעיני כי הוטב בסידורו ובלשון צת וקל, ואלם אין צריך בזה להסכמתו כי מי לא יבין איך השעה צריכה לכך כי רבו כמו רבו הדורשים במקצוע הלז ומצוה גדולה לתמוך בידו למען יוכל לבצע זממו ויהי לתועלת גדול.

דברי הדר"ש וטובו המברכו בכוח"ס.

משה במו"ה שלום יוסף זצ"ל

(אדמו"ר מבאב"ן — בקראקא, יו"ר תהלה הרחמנית ביה"ע)

ב"ה, דר"ה אב"ט יום כ"ד אלול ברצות.

הגיעני הקונטרס סדר הניקור השלום מכל חלקי הבהמה מהרב המופלא ומופלא בתורה ובחסידות ויראת שמים מוה"ר דוד אב"ע שמיין נ"י מנ"ק מומחה ומצויין באטוואצק יצ"ו ושמתו עיני עליו ואתבונן על מהותו ותוכנו, סידורו ולשונו, ומצאתי כולו יפה אף נעים מעשי ידי ת"ח ואומן מופלא מומחה ומיוחזק בתלמוד ובמעשה וכבר העידו עליו ועל ממוחיות הרבנים הנדולים יודעיו ומכיריו, ואמינא לפעלא טבא יישר כוהו תחזקנה ידיו וראוי הקונטרס הזה להוציא לאור ולהפיצו בישראל ותועלת גדול ימצא בו הלומדים מלאכת הקודש הזו, ובו יראו כמראה מלוטשת כל חלקי אברים הפנימיים הצדיכים ניקור וכל פרטים ופרטי פרטים על אופן מצויין ונעלה, ודבר בעתו מה טוב כי השעה צריכה לכך להזהיר אחב"י ממאכלות אסורות, זה הארס המזיק ומטמם הנפש והלב, וארס נחש בין, שיניו עומדת היינו במאכלות אסורות דזה הוא הפתח המוביל עד טמטום הנפש ונוגע למוחו של אדם כמובא בתשובות הרמב"ם ז"ל לפתח חטאת רובץ על פתח הזה רובץ היצה"ר הדומה לחטה כנודע מחז"ל להכשיל במאכלות אסורות וראה חומר איסור זה **היה** עד שממנו נלמד לכל איסורי אכילה שבתורה דאסורין במשהו ובח"ש כבש"ס יומא, והוא מהטעם הנ"ל ע"פ שיטות הראשונים דכל איסורי תורה

ב"ה, יום ג' ס' מט"מ תרמ"ז
כאשר הי' אצלי הרב המופלא ירא ושלם זכר כש"ת מוה"ר דוד אב"ע שמיין מנ"ק מומחה מנ"ק אטוואצק, והראה לי קונטרס שחבר על ניקור אחרונים וגם ניקור חלק הפנים, וכבר יש לו הסכמה מגדולי הרבנים, ואני אעמי שאין דרכי לבא בהסכמה על ספרים עכ"ז מחמת שאני מכיר מכבר את הרב הנ"ל ועיניתי קצת בקונטרסו לכן יצאתי מגדרי ואני מסכים ג"כ להדפיס הקונטרס שלו, ובעתים הללו הוא תועלת גדול למנקרים לידע איך לנקר אחרונים.

אהרן נפתלי ברי"צ ז"ל ואו"ל אדמו"ר

(חבר בעד הרבנים דהארשא)

בעה"ת א' דסליחות שנת, בנין ירושלים אטוואצק.

בהיותי פה על רוח צח להתרפאות הראה לי כבוד המופלא החסיד מו"ה דוד ש"י אב"ע שמיין מפה הקונטרס סדר הניקור חלק הפנים והאחרונים לכל פרטי ורקדוקי אשר אסף מכל ספרי האחרונים והשמות שנקראים בהרבה לשונות וסידר אותם בסדר יפה ולשון קל למען ירוץ הקורא בו וניקור האחרונים והלכותי שצפה עתה בעולמנו הוא דבר הנצרך עתה מאוד כי אפילו גדולי הרבנים לא הורגלו לעיין בהלכה ואומנות הזאת במדינתנו, ומעט ספויים מצויים באומנות והלכה הזאת ועתה בעוה"ר הוא דבר הנצרך לשעתו, ע"כ הנני אומר יישר להמחבר שהעיר ה' את רוחו לחבר הכל בסדר מסודר ודבר בעתו מה טוב והנני מסכים עמו להביאו לדפוס ולחלקו ביעקב ולדעתו גם הרבנים ואדירי תורה יתענגו בו. וע"ז בעה"ח יום ושנת הנ"ל.

הק' יצחק זעלינג מקאצק האבד"ק

סאקאלוב (אדמו"ר מסאקאלוב שליט"א)

ב"ה, אור ליום ה' ס' נצבים תרצ"ח.
לכבוד הרבני המופלא בתו"י מוה"ר דוד אב"ע שמיין נ"י מנ"ק מומחה בעיר

אבקש מאד להיות **ש** לעזר ולסעד להפיק זממו להוציא לאור מחברתו.

וע"ז באעה"ח אור עש"ק האוינו תרצ"ט.

יהודא אר"י ל"ב לאנדא

החופ"ק קאָלביעל (ר"ם ביישיכת הכמי לובלין)

ב"ה, ער"ס צ"ט, סלאָנים

לכבוד הרה"ח מופלג בתורה וירא ד' מ' דוד אַלבערשטיין נ"י מנקר מומחה באטוואצק יע"א, אחד"ש כ"ח, את הקארעקטין מן הקונטרס בשם ניקור השל"ם אשר שלח אלי בעש"ק ש"ש ש"ז קבלתים ביום ח' לתשובה והוטב בעיני סידורו, ואשר יבקש ממני הסכמה, הנה בנופו של דבר אני מסכים על עשות ספרים הרבה בענין ניקור וכמו בשו"ב שנתחברו במקצוע זה הרבה ספרים, אבל שדה הניקור עוזב מאד ועלו בו קמשונים, לפי שרק בקהלות מספר השתמשו בניקור ח' אחוריים אבל כעת הזמן גרמא בניקור בכל מקומות מושבות בני"ב במדינתנו לכן כעת טוב ויפה לעבוד הרבה במקצוע זה ולחבר ספרים הרבה בנידון זה, וכמו בשו"ב אבל לא הרי ניקור כשו"ב, בשו"ב בקיאים הרבנים שיחיו הרבה אבל בניקור אין הרבנים בקיאים כ"כ ואפילו רבנים גאונים ובעלי הוראה מפורסמים נ"י ולכן צריך שיבא על כל ספר חדש בענין ניקור חלק אחוריים עדותן של שני מנקרים מוחזקים באומנות הניקור ומומחים בהלכות ניקור ויראי ד' ומנהגי ניקור ויראי ח' ויתנו עדיהן ויצדיקו את הספר כי נכון הוא לפי הלכה ולפי הנהגה וראוי הוא ללמוד הימנו סדר הניקור ויבואו דבריהם בדפוס על הספר, ואז ראוי הספר לבא בקהל המנקרים, ועל אופן זה הנני מסכים להדפסת הספר של כ"ח ניקור השל"ם ושישתמשו למעשה ושיקרבו את הרה"ח המחבר שי' ושיחמכו בו, ולפי הידוע ששס"ה ל"ח כנגד שס"ה ימוה"ח ולפי דברי זוה"ק הלאו דגה"נ מכות כנגד יום ת"ב, ולכן בזכות הקיום ל"ח זו כראי יהפך לנו השי"ת את יום ת"ב לששון ולשמחה

תורה הש' איטורי חפצא והיינו ארסיים המשחיתים להנפש, ולכן אף כ"ש מויק ולהרמב"ם ז"ל בהל' תרי"ם גלתה התורה דגם בחמץ: דאסור כ"ש, הרי דהשוה איסור חמץ לז' דזה רומז להיצה"ר ולכן חמץ בפסח צמשהו כמבואר בסה"ק ובש"ע יו"ד דטבח שהשאר חלב כשעורה מעבירין אותו ואינו נאמן לומר שונג הייתי שכן מה מאוד צריכין למלאכה זו מנקר מומחה ויר"ש כי זה לאו מלאכת עבודה, רק מלאכת הקודש ועל ראשי המנקרים המורים אשים דברתי, דעו את אשר לפניכם כשתלמדו את תלמידים לא תעידו עליהם ליתן להם הידאה ותעודה עד שישמש לפניכם זמן הראוי להשתלמותו ומדעו בטח שיכולין לסמוך עליו באופן היותר נעלה ונתררו המראה כסף שלא להיות המכשלה זאת תחת ירכם ח"ו וישראל קדושים הם ואלים אישים אקרא הרבנים המוסמכים וממנים אותם להביט מראהו ולבדוק אחיו אם הוא יר"ש וראוי להיסמך כי אחריות גדול הוא, והוא אחראי בעד כל המאכלות הכשרות, ואמנם חזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן, והשי"ת יצילנו ממאכלות אסורות ויערה עלינו רוח ממרום לטהר את נפשותינו מכל סיג ופגם ויגאלנו בקרוב ושוב לצ"ח מנה במרכת טו"ש חל"ת קרן ישראל.

זאב וואלף עסענפרים

רב ר"ם דק"ק דרז'אָפּאָטשטש יע"ו

בעו"ה

כאשר הראני ידי"ג הרבני המופלג בתורה שיראה מוה"ר דוד אַלבערשטיין הי"ו מנקר מומחה לרבים בעיר אטוואצק את מחברתו קונטרס ניקור השל"ם על כל חלקי הבהמה, ואם אמנם כי להסכים צריך להיות בקי באומנות הניקור אשר לא בני הוא, אך בהיותי מכיר היטב את ידידי המחבר צ"י כי דייק וגריס וגם הוא בעל שכל ישר יבדאי יהי' לתועלת מרובה בשגם כבר הסכימו ע' י"ביתו גדולי הרבנים הי"ו, לזאת

הסכמות האדמוריים והרבנים הגאונים שלימי"א

ולשמחה וכל הצער והצרות יתהפכו לעונג ולשובע שמחות כברכת המברכו בשמחת התג הקדוש.

יהודא ליב פיין

האב"ד דפה סלאַנזים והגליל
(מנא-נשיא אגודת הרבנים ימדינת פולין)

והאחוריים וסדר נכון למעשה בפועל כדין וכשורה והטיב אשר עשה בחיבורו הנ"ל כי סדר הניקור שנרשם בהקונטרס מתאים לכל הפרטים כמו שמנקרים בפה, וכל מי שינקר כפי הסדר והלימוד של הרבני הנ"ל בספר יהא הבשר מנוקד כד"ת ויהי כשר אף למהדרין מן המהדרין.

על זה באנו על החתום אנחנו המשגיחים על הכשרות ועל הניקור בפה ווילנא.

אליעזר דימענטמאן

יעקב רודניק

בצלאַל בהרב ר' משה זצ"ל גאלדבערב

בעז"ה

הנני לקיים בזה חתי המופלג בתו"ר מו"ה אליעזר דימענטמאן, מו"ה יעקב רודניק ומו"ה בצלאַל גאלדבערב הי"ו המשגיחים על הכשרות והניקור בבתי המקולין דפה מטעם הרבנים והקהל דפ"ק יצ"ו. ולראי' חתמתי אור ליום ועש"ק ב' כסלו תרצ"ט, ווילנא.

אברהם יעקב בהגאון מו"ה

שלמה הכהן זצ"ל, מו"צ בוילנא

כ"ה
כן ראיתי חבורו של הרב המופלג בתו"ר מר ר' דוד אלבערשמיין נ"י על הלכות ניקור אחוריים שלקט מספרי הלכות ניקור וסדרם בסדר נכון כדי שיהי' שוה לכל וראוי לאתב"י לתמוך אותו כדי שיוכל להוציא לאור חבורו הנ"ל כי יהי' לתועלת רב להמנקרים.

ועי' באעה"ח א' לך ה' מרחשון צ"ט.

הצער משה ווייס

(בועז הרבנים בלאז ומפקח ראשי בבית הניקור הקהלי)

אמר המחבר: יען שהרה"ג אב"ד סלאַנזים שליט"א במכתבו אלי כתב שמטתים על ספרי אך שגם אחרים ממנקרים מומחים וי"א יתנו עדיהן על הספר כי נכון הוא ושיהו מודטסים בתוך הספר לזאת הצנתי כאן המכתבים שהשגתי מאת המשגיחים על הניקור והכשרות בוילנא, ח"ל:

כ"ה

היות שהרבני המופלג וכו' כש"ת מוה"ר דוד אלבערשמיין נ"י מנקר באטוואצק שלח לפה קונטרס הניקור השלם מכל חלקי הבהמה חלק הפנים והאחוריים ואברים הפנימים אשר חיבר, ואף שיש לו הסכמות מכמה גדולי הרבנים שיחיו שמעידים על הרב המחבר הנ"ל שהוא מנקר מומחה עכ"ז פנה גם אלינו לחוות דעתינו אם מתאים למלאכת הניקור דפה שבודאי יש בפה מנקרים מומחים אשר קבלו סדר הניקור מהמנקרים הקודמים מהדור הישן שהיו אנשים חרדים שבודאי ניקרו כד"ת, והנה אחרי שבקרנו את הקונטרס הנ"ל מצאנו לנחוץ להודיע בשער בת רבים שהקונטרס של המחבר הנ"ל מכליל כל פרטי הניקור מחלק הפנים

כ"ה, אור אור ליום ב' ויצא תרצ"ט.

כאשר הראה לי הרה"ח המופלג בתו"ר מו"ה דוד אלבערשמיין נ"י מנקר מומחה מאטוואצק את חבורו קונטרס הניקור השלם שחיבר שבו מסודר, בקיצור בסדר יפה אף נעים כל פרטי הניקור בין של פנים בין של אחוריים לכל פרטיהם ודקדוקיהם, וכן השכיל לעשות בהענינים הנוגעים להוראה בכל פרטי דיני ניקור באופן שחבורו זה יהא שוה לכל נפש בין להמנקרים ובין להרבנים יושבי על כס הוראה, ואמינא לפעלא טבא יישר וחפץ ד' בידו יצליח. ומהראוי לסייע ולהחזיק בידו והכל מסייעין למלאכת שמים.

ולראי' בעה"ח

יעקב זילבערשמיין

(חבר בועז הרבנים דווארשא)

בעז"ה

אי"ה תועלת גדול הן בחלק אלימוד והן בחלק המעשה של המקצוע הזה.

חיים יהושע נומשעבטער

(חבר בעד הרבנים דווארשא)

בעז"ה, ד' וישלח תרצ"ט ווארשא—סובונויק. ראיתי הקארעקטין מספרו סדר ניקור השלם של כבוד ידיני הרה"ח ומהולל איש חמודות ויראת ד' אוצרו וכו' כמוה"ר דוד אלבערשטיין נ"י מק"ק אטוואצק וההסכמות מגדולי הרבנים, ואף שאין דרכי לצאת בהסכמות על ספרי הלכה בפרט בהלכות עולם הנחוצן כעת שהוא, אומר הבא מן החדש להתירו, ובפרט שכבר יצאו רבנן בשבח המגיע לכתבים ומשבחים ומהללים את ספרו שהוא תועלת גדול לרבנים ומנקרים, ואף כי קשה לי הכתיבה כעת מחמת ציווי הרופאים עלי, עכ"ז לא יכולתי להתאפק ואשיב מפני הכבוד של הרב המחבר, ובפרט כי משמים קמוכי ל"י לזכות את הרבים שזכות הרבים תלוי בו, ואברכו לברך על המוגמר.

הק' צבי הירש פרידלינג

(אבד"ק גיסקוביץ וכעת רב בסובונויק—ווארשא)

דבר בעתו מה טוב הוא קונטרס הניקור אשר פעל ועשה הרבני המופלא בתורה ויראת ד' טהורה וז"ח כש"ת מוה"ר דוד יחי' אלבערשטיין מק' אטוואצק אשר בטח יהי' לתועלת רב לכל העמלים במקצוע זה.

ואף ידי תכון עמו להוציא לאור עולם יתמכו ספרו זה. ואחב"י דורשי ואוהבי תושי' בידו למען יוכל להוציא זממו הטוב.

הכותב וחותם למען כבוד התורה ולומדי'.

אור ליום ד' פ' ויצא ז' כסלו צ"ט

יצחק מאיר ברמ"א קאנאל

(חבר בעד הרבנים דווארשא)

ב"ה, ווארשא, יום ג' וישלח תרצ"ט, למראה עיני ה' הקונטרס סדר הניקור השלם מהמחבר המופלא והמופלג ת"ח ויר"ש ואומן מומחה מוה"ר דוד אלבערשטיין נ"י מאטוואצק, אשר יגע וטרח הרבה להביא הספר הנחוצן הזה כעת תחת מכבש הדפוס, ולפעלא טבא אמינא ישר! ויזכה המחבר הצ"ל להפיצו ביעקב וכל ההוגים בו ימצאו

הערה להשמטת ההקדמה:

עיין רמב"ן נצבים ד"ה ומל שקודם חטא הקדום ה' הטבע רק לטוב וכן יהי' לימות המשיח וסיבת התנגדות הוא ערלת הלב עיי"ש, עיין שבת פ"ה במ"ת זכו לעשי' קודמת לשמיעה בחינת מלאכים שנבראים רק לשלוחתן, היינו הטבע רק לטוב כי טבע קודמת להשגה ותורה נתנה מבחינת "חרות" על הלוחות חירות מיצה"ר, כ"ק מרן הרה"צ אדמ"ר שליט"א מאמשינאו אמר בשם כ"ק הרה"צ אאמ"ר זצ"ל וכל העם, "רואים" את הקולות רואים הווה, א"כ זה הכח הוא נצחי לכל אחד בהדרגה לפי גינתו בתורה ושמירת מצותי' כן זוכה למילת הלב, כן יטהר השי"ת את לבנו לעבדו באמת, אמן:

פ ת ח ד ב ר !

(תוכן הענינים)

תוכן קונטרס הזה מכיל בקרבו סדר ניקור חלק הפנים, סדר ניקור חלק האחוריים וסדר ניקור חלקי אברים הפנימיים. בו מבורר היטב בסדר נכון ויפה וזהירות יתרה כל פרטי דיני ניקור ונתאחד לפי הנהוג בפולין, בליטא, ובגאליציען, בכל פרט ופרט מדיני הניקור ציינתי למטה כל המקורות מגמ' ומפרשים עד הפוסקים האחרונים וספרי ניקור שעליהם תמכתי יתדותי. גם כתבתי לוח המפתחות מכיו חלקי בשר אחוריים הצריכין ניקור בציון השמות שנזכרים בהם בפולין ובליטא, לוח המפתחות מי"ב חלקי בשר ועצמות מאחוריים שהם טריפה, לוח המפתחות מכ"ד קנקנות גה"נ וחלב הצריכים חיטוט. עוד הוספתי בו ציורי הקנקנות שקשה לחטטם מחמת רוב פצולם. גם לרבות הקונטרס נ. ב. **ב י ר ו ר ה ל ב ה'** שבו יבואר בקיצור נמרץ כל דיני הניקור מכל חלקי הבהמה עם כל הלכותי וטעמי, וכל פרט ופרט מבורר היטב בהנוגע לדינא אם נמלח או נתבשל איזהו מחלקי הבשר בלא ניקור, וכל דין ודין שבו הוא אחר עיון הדק היטב בכל הפוסקים והבירור להלכה עם ציון המקורות שמהם נשאבו. גם הוסכתי בו דברים אחדים נחוצים מאד בענין ניקור, עם הקדמה והשמטה להקדמה בהתעוררות לזריזות גדולה מגודל חומר איסור גה"נ במאמרים יקרים בענין זה.

בענין שנוהגים הקצבים בכבשים השמנים שמפשיטים כל המכסה של אחוריים עד אוד האלי ונדבק מתחתיו החלב של הקושליץ וחלב הכסלים והקלבוסת וקשה מאוד להסיר החלב מהמכסה וגם יש שם כמה חוטי חלב והם מוכרים כל המכסה לשומן כשר ואין להם שום ידיעה בניקור זה שמעתי שכמה גדולים אסרו זה עוד משנים קדמוניות:

הקדמת המחבר

ב"ה

דהנני בזה הקונטרס "סדר הניקור השלם" מברר כל דיני הניקור מכל חלקי הבהמה, מסודר בטוב טעם, כפי אשר חנן אותי השי"ת, ולמדתי ויגעתי בספרי ניקור ראשונים ואחרונים, וגם אשר למדתי ויגעתי אצל מנקרים מומחים, עשיתי גם אני ב"ה דבר בעתו מה טוב, להקל על המלמדים, ועל התלמידים, להיות לפניהם סדר הניקור, כי הסדר הוא עיקר גדול בכל הלימודים, שלא יבואו לידי שגיאה ושכחה ח"ו וגם הוא דבר נכון ונחוץ להרבנים שליט"א, שיהי' להם ידיעה ברורה בהניקור מכל חלקי הבהמה, זהנני להודיע לכל הבאים להתלמד מלאכת הקודש הזו, שבלימוד הקוב"ה, סדר הניקור" לבר לא יצא ידי חובתו להיות מנקר מומחה, עד אשר ילמוד אצל מנקר מומחה בפועל ממש מעשי הניקור, וגם יעיין בזה הקונטרס, ועיי' הלימוד והמעשה יבואו לשלימות הענין, עיין גם' סוטה דף ל"ו, עיי"ש שכל מצוה ומצוה נכתרו עליה ארבעה ברייתות, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, וכולם מחלקי המצוות, ובפרט ניקור אהוריים שהוא ענין חמור, שלא מצינו בכל הש"ס בענין מאכלות אסורות כלשון הזה "ישראל קדושים הם", רק אצל שמנונית האיד, ועיין גודל חומר הענין בזה"ק פרשת וישלח זה לשונו: ואמאי אקרי גה"ג, כלומר גיד דאיהו מנשה לב"ג מפלגנא דמאריהון, וחמין הוא יצה"ר רביע, וכו', א"כ איך לא יחדר האיש וילפת בגשתו לנקר חלק אהוריים שלא יכשל ח"ו אפילו במשהו, כי קנוקנות גה"ג וחלב צריכים חיטוט, עיין רוקח סימן ת"ט, ז"ל: וצריך ליטול גידי הירך, ויוציא מכל הירך שלא ישתיר אפי' כחוט השערה, גם חלקי הבשר הצריכין קליפה וגרידה שלא יחסר אפילו משהו, כי הדברים שמרמזים על יצה"ר נאסרים במשהו ובהנאה כענין חמץ בפסח, עיין זוה"ק פ' בא ברע"מ, ז"ל: בין חמץ ומצה בכמה דוכתי דא יצה"ר ודא יצ"ט לכן שיטת זוה"ק בפ' וישלח שגיד הנשה אסור בהנאה, כדאיתא שם ז"ל: אוף הכא נמי מסאבא דסאיב ההוא אתר, ומאתר מסאבא לית לן לאתהנאה מני' כלל, וכן בגמ' פסחים פרק כ"ש סובר ר"ש דגיד הנשה אסור בהנאה, וסתם ר"ש הוא רשב"י, ועיין ברדב"ז ח"ג תקמ"ו וז"ל: שאלת על מה נשתנה חמץ בפסח מכל איסורין שבתורה, שהמירה עליו תורה להצריכו בדיקה בחורין ובסדקין, ולחפש אחריו ולשרש אותו מכל גבולין, וכו', וסוף דבריו בתשובה: ועל כן אני סומך על מה שאמרו חז"ל במדרשות כי חמב"פ רומז ל"יצה"ר, והוא שאור שבעיסה, ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו ואפסי כל שהוא לא בטיל, והרי זה אמת ונכון עכ"ל: ובוה נחלט אצלנו מנקרי פולין בל"ג שלא לקרב למלאכת הקודש הזו רק בני תורה ויר"ש, שלא לגשת למלאכה זו כלמלאכת חול, כי הוא באמת מלאכת הקודש לשמור הקדושה כלשון הגמ' הנ"ל, ישראל קדושים הם. ובוה י"ל הענין שנסבב באחרית

באחרית הימים האכרח לנקר אחוריים, עיין זוה"ק פ' וישלח וז"ל: ואית
בב"נ שס"ה גידין, ולקובליהון שס"ה פיקודין, דלאו אינון איתיהב למעבר,
ולקבל שס"ה יומין שתא, והא תשעה באב חר מנהון דאיהו לקבל ס"מ דאיהו
חד מאינון שס"ה מלאכין, וכו', הנה ענין חיטוט וביעור הגידין מעומק הבשר
ענין ביעור היצה"ר מקרבינו, שזה כל עבודותינו עד ביאת הגואל, שיהי'
ביטול היצה"ר בכלל, ובוה י"ל הגמ' חולין פ' ג"ה דף צ"ב, וישר אל המלאך
ויוכל לו, מי נצח למי, יעקב נצח להמלאך, היינו לשר של אדום, ויוכל לו
להמלאך, משמע שהמלאך לא פעל כלל, ובמרש איתא, ויגע בכף יריכו, נגע
בצדיקים ובצדיקות בנביאים ובנביאות, וכו', א"כ משמע שהמלאך נגע בו,
ופעל קצת, דהענין הוא, דבשורש כללות ישראל לא נגע המלאך ח"ו כלל, כי
יעקב שורש ישראל, ולפיכך אז דייקא בזה המעשה נק' ישראל ע"ש כי שרית.
וגו' בחינת ישראל סבא, שורש ישראל, כי בשורש הגין יעקב אע"ה ונצחו
שלא יוכל להזיק כלל, אכן ביוצאי יריכו נגע, היינו בענפים המתפשטים מן
השרש, וזהו ענין המד' נגע בצדיקים שהם עתידים לעמוד הימנו ולכן ניתן
לנו זו המצוה של חיטוט גיד הנשה לתקן זה הדבר, כי המלאך שרו של
אדום הוא הס"מ, שדרכו לחפש וללבש העבירות בלבוש המצוה, ועי"ז מחטיא
ח"ו, שזה ענין נבואת עובדי': איך נחפשו עשו נבעו מצפוניו, דמתרגם ר"י
אתגליין מטמרוהין שזהו עבודותינו לגלות מצפוניו ומסתוריו. שהוא מסתיר
ופכסה הרע בטוב, והתיקון הוא לגלות הדברים, ולברר טוב מרע, והנה דרכו
של השורש להיות מכוסה, והענפים מגולין, כלשון הגמ' העוקר ע"ז צריך
לשרש אחרי', היינו שהענפים מגולין, ועיקר העבודה לעקר ולשרש השורש,
וכאן בגיד הנשה השרשים של הקנוקנות מגולין, וכל העבודה של החיטוט
הוא רק בענפים המתפשטים מן השורש, לפי שהשורש כבר נצח יעקב אע"ה.
שלא יהיה לו שום מגע, ועשאו מגולה, היפך כח שרו של עשו להסתיר הרע
בטוב כנ"ל, אכן הענפים אשר נגע בהם המלאך נשאר מכוסים, לכן כל
עבודתנו לבטל היצה"ר, ולהכרית הרע, לתקן הענפים, ובוה היום באחרית
הימים, כאשר אנו מחטטים ומציאים הגיד הזה, שהוא נגיעת כח של הס"מ
עם כל ענפיו שלא ישתיר ממנו שום משהו, כן יבער השי"ת היצה"ר
מקרבתנו, ויתברר הטוב מהרע שלא יהיה שום אחיזה להרע בהטוב, וכאשר
הגיד הזה כנגד תשעה באב, יהפוך השי"ת אותו ליום ששון ושמחה, ואז
יקויים בנו הפסוק להלן שם הלא ביום ההוא נאום ה' והאבדתי חכמים מאדום
ותבונה מהר עשו וגו' מחמס אחיך יעקב תכסך בושה, ונכרת לעולם בב"י, אמן.

סדר ניקור חלק הפנים

א.
בשר החוטמת
שקדורט.

יחיתוך הלבון מכל אורך שפת חצר הכבד המחובר ברחב הצלעות לצד מטה הנקרא (אָגער-לאַטקע), אח"כ מיסר א' הקרום שעלי' מצד חוץ, וגם מהצלעות עד הפלאנקין, ויחתוך עצם הרך ב' ורק מקצה החזה סמוך לפלאנקין הנקרא (קשענסקי), אח"כ יקלוף מעל שפת הצוארון שעל הפלאנקין הקרום רק ולבן, ויפירר הצוארון מעל הפלאנקין עד תחת קצות הצלעות, כדי שימשכו חוטי העוקץ מתחתיו בנקל, ויסיר קצה צלע י"ג הנשאר כאן מהצלע הי"ג שהיא טריפה ג', פעמים שיש בבהמה צלע יחירה, דהיינו י"ד צלעות גדולות, נוהגין להסיר כל הצלע י"ג ו' מחלק הפנים לטריפה, גם הקצה של הצלע י"ד הנשאר מאחוריים, אח"כ יחתוך בסכין תחת החוטי עוקץ הרביקים לאורך צלע י' וצלע י"א ראשם מחוברים בחוליות השרדה, וסופם מתפצלים תחת הצוארון שאצל הפלאנקין, וימשוך אותם עד סופם שלא ישרא כלום תחת הצוארון שצריכין חיטוט ה', החוט הג' דבוק לאורך צלע י"ב, קולף החוט הזה יחד עם הקליפה מעל בשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג שצריך קליפה לכל ארכו ויוציא סופו של חוט מתחת הצוארון, ואם יאריך עוד הצוארון אחר החוט הג' יעשה קליפה לצד פנים ויוציא משם כל חוטי חלב, אבל נכון להחמיר להסיר אותה חתיכת הצוארון אחר החוט העוקץ הג' לטריפה, כי הוא נחתך מהצוארון טריפה ו' של אחוריים, באם יאריך המכסה אחר הצלע י"ב צריך קליפה כמו אצל האחוריים.

ב.
פלאנקין

אח"כ יקלוף ה' הפלאנקין, מתחיל אצל סוף עצם החזה, במקום שחתך העצם הרך הנקרא (קשענסקי), וקולף מכל משך חוטי הדם הנראים לכל אורך הפלאנקין היוצאים מתחת החזה, וקולף משם ואילך כל הפלאנקין עד סופם, שהוא בשר לבן וקשה, וקולף גם הבשר הזה, ובאם יש בבשר זה הטיבור ה' יחתוך אותו מתוך הבשר וגם חוטי הדם הנ"ל שעל הפלאנקין יקלוף, אבל למעלה מהחוטם הללו אין צריך קליפה, כי למעלה מהחוטין בודאי בשר הצוארון חופה, אבל אצל כבשים אין זה כלל, כי פעמים נמשך הצוארון רחוק קצת מהחוטם הללו ובוה צריך לקלוף אחר גמר כסוי הצוארון.

ג.
קושליץ ראוביוו

המבזהים בעת שחולקים חלק הפנים מאחוריים, חותכין בתוך בשר הקושליץ באלכסון, ומניחין אותה לחלק הפנים, גם קצת מחוליות השרדה שאחר צלע י"ב, צריך להסיר בשפת בשר הקושליץ, בשר ט' האצבע עם החלב

נוהגין להוציא מכולם ג' חוטין.

ו' שהיא טריפה ע"פ מסורה (ספרי ניקור).

ז' יוריד ס"ד הג"ה, רש"י חולין צ"ג, ד"ת וס"ה, אבל במקימוהינו נוהגין לאסור, לא כבני אשכנז.

ח' שיש לו דין אחוריים (ספרי ניקור).

ט' מסורה (ספרי ניקור).

א' יוריד סימן ס"ד משום חלב.

ב' שיונג מחלב הכסלים (ספרי ניקור).

ג' משני שקשה לנקות אותו מהלב (ספרי ניקור).

ד' דרכי תשובה סימן ס"ד, ס"ק ס"ו.

ה' גפרא חולין דף צ"ג: חוטין שבעוקץ אסורין

תלתם מימינא ותרתי משמאלא, ע"כ. וכרי שלא להחליף

החלב שסביביו עד צלע י"ב, ויפריד העור החיצון מעל בשר הקושליץ עד כנגד התחלת צלע י"ב א, ויגרוד החלב שעל המראה כסף, ומתחת העור, ויקלוף בשר הארום שבשפת הקושליץ, חוליות השדרה הנשארים מאחוריים יקצץ עד צלע י"ב עם הבשר ושומן שעלי' שהוא ב טריפה, פעמים שנשמט לחוט השדרה של אחוריים ונשאר מחובר לחוט השדרה של חלק הפנים יזהר לחתכו לטריפה.

אח"כ יפריד הבשר והשומן מעל כל אורך עצם החווה, ויסיר מתחתיו שני חוטי דם שמונחים בכל אורך החווה.

באורך הצואר יש שם לפעמים שלשה חוטי דם שני חוטין דבוקים על בשר הצואר למעלה, אחד חוט גם ומלא דם, ואחד חוט דק, והחוט השלישי חוט עב מלא דם מונח לכל אורך הצואר בתוך השומן לא עמוק, ויסירם לגמרי, כי הם מלאים דם בעין.

אח"כ מהפך הבשר לצד השני, ומסיר הכתף מן הבשר, ושם יש על הבשר קשר מכמה חוטין יחד של דם, והם הנקראים חוטי הכתף ג, ויוציאם כלם מתוך שומן הכשר, וגם בצד השני תחת העור יש כנגדם חוט של דם בצורת מזלג ויוציאו.

אח"כ יסיר גם מהכתף כל חוטים שבתוכו, ועליו, בצד פנים, גם בצד חוץ יש לפעמים חוט דם תחת העור, יסירו.

בשר הנקלף מעצם היד בכל ארכו סמוך לעצם יש שם שני חוטי דם ויסירם.

שומן שמסיר מן הירך אצל היתד באומצא קטנה, יראה שלא יטול עמו מחלב שבשפת הכף שממוך לו, של פרה או כבשה, מסיר ממנו כל הכחל וכל חוטי הדם שיש בתוך השומן, השקדים (דריזען) נוהגים להסיר אותם משום מיאוס, גם נוהגים להסיר הכחל אפי' מבהמה שאינה מניקה, חוץ מעגלים, אם נשאר על השומן מהקרום ה' לבן שעל אומצא קטנה שתחת הכחל יסירו, שומן זה מן זכר מסיר מתוכו בשר הערוה וגם חוטי דם ושקדים.

ד. חוזה

ה. הצואר

ו. בשר הכתף ראטאלאורע

ז. אכנתף ברעטין

ח. חיר פרגנע

ט. שומן סביב הכחל גנצין מעץ

טריפה ע"ם מסורה (ספרי ניקור).
 ג) סדר הניקור של בעל העיטור.
 ד) מפני גזירת כחל (ספרי ניקור).

א) כי מתחלת צלע י"ב אינו מפרקת כי הכשר.
 ב) דבוק בחוץ להצלע.
 ג) שהיא מהוויטשינקע של אחוריים שהיא

סדר ניקור אחוריים

הלקי בשר ועצמות
טריפה ונידון
חצויים חיסוט

קולף (בשר א) הערוה מעל קצה הכף אצל האלי' וגם אצל אומצא קטנה עד המראה כסף, וגורד המ"כ, ומסיר שני גידי החיצון שעל אורך הכף תוך העור, ויוציא אותם עד סופם שמתפשטים תחת הלשון שאצל הכף, ומסיר החלב ובשר שבתוכו שהיא ג) טרפה, מעל עצם הנקא אצל הקלבוט, וחלב הקלבוט, וחלב הכסלים, וחלב הכליות עם הכליות.

א
בשר ערוה
שעל הכף
א'
שני גידי החיצון
שעל אורך הכף
ב
בשר שבחוץ
החלב

יחתוך השוק מארכובת הירך, בשר שעל עצם השוק נחלק לשני חתיכות, הבשר שרבוק על העצם נקרא עכבר גדול, ועלי' רבוק חתיכה שני' נק' עכבר קטן, מסיר העכבר קטן, ויסיר ממנה שתי חתיכות קטנות הרבוקים עלי', אחת חתיכה קטנה דקה שרבוק עלי' באמצע, ואחת חתיכה קטנה עגולה שרבוק אצלה מן הצד שהיא ג) טריפה, וגם יסיר עמהם כל קרום החיצון, מקום הסרת הקרום גורד היטב, בצד השני גורד כל המ"כ ופותח כל ארכו באמצע עד שיגלה המ"כ בכל ארכו בפנים, וגורדו היטב, וקולף כל מקומות בשר ארום, וגורד כל המ"כ, ויגלה לארכו בצד הרק קנוקנות גה"ג, ומחטטו, גם בצד העב מחטט גיד הנראה בתוך הבשר לרחבו.

ג
שני עכברים
קטנים שעל
בשר שעל
עצם השוק
ג'
שתי קנוקנות
גה"ג בעכבר
קטן

אד"כ מסיר העכבר גדול מעל עצם השוק, בצד פנים לצד העצם רבוק שם לארכו על המ"כ קנוק' גה"ג, קולף כל המקום הזה עם המ"כ והקנוק', אח"כ יעשה קליפה בכל צד החיצון, חוץ מהמ"כ שבאמצע, שרי בגרידה, ויפריד הבשר של המ"כ זו עד חציו, ויגרוד מתחתיו השומן, גם ינקר השומן מכל הסדקין שיש שם, ויחתוך הזנבות ה) הלבנים מכל קצה העכברים.

ד
עצם הרק עם
גיד ההענקיל
שבחוץ עצם
השוק

קוצץ ראש העצם של מעלה לצד עצם הירך עד שיראה המה, ולמטה לצד הרגל מסיר העצם הרק המחובר לגיד ההענקיל עם ההענקיל שהם טריפה ה) גם מעצם השוק יקצוץ בהקצה שאצל הרגל כל מקום הלובן ו) ושאר העצם ינקה היטב מכל שומן ובשר שעליו.

ה
אומצא קטנה

מסיר האומצא הקטנה המחוברת לכף ולצוארון, בצד פנימי מסיר קרום הרק וחלב הרבוק סביב וקולף הבשר, בצד השני יגביה

ד) מפני עצמותים לסופן של גה"ח (סמרי ניקור).
ה) מפני עצמותים לסופן של גה"ח (סמרי ניקור).
ו) דרכי תשובה סימן ס"ד.

א) משום מיאוס וחלב שהתחיו (סמרי ניקור).
ב) מטורה (סמרי ניקור).
ג) מטורה (סמרי ניקור).

סדר ניקור אחוריים

ינביה הקרום העב ולבן עד אחר המ"כ שבאמצע וגורד המ"כ וקולף שם הבשר האדום, ומסיר הקרום הדק שתחת הקרום הלבן עד אחר המ"כ, ויגלה בתוך בשר האומצא קנוקנת של חלב ונה"ג בצורת (שי"ן) ומחטט עד סופם א).

מסיר הלשון המחובר לכף, ומנח על בשר הירך, וקילפו כולו משני צדדיו, חוץ ממקום שדבוק עליי עור החיצון.

מסיר הכף, ויסיר ממנו הכפתור שסביביו, וקולף אותו מכל צדדיו, גם המ"כ, וינקה אותו היטב מחלב ונידון.

הכף קולף אותו מכל צדדיו, וכל בין הפרשות, וגורד המ"כ מקום הסרת הכפתור קולף גם המ"כ, בשעת קליפה יראה שלא יקלף שרשי גידין הצריכין חיטוט, כדי שיוכל למצוא אותם לחטט אחריהן, בבשר שמן יגרוד החלב מעל עור הנשאר מגולה סביב שפת הכף עד המ"כ של העור, ומהפכו לצד החיצון, ומפריד המכסה מעל בשר הכף עד מקום שמחוברין יחדיו, המכסה והכף, אחר החוט הלבן שעל המכסה, וקולף כל המכסה עם החוט הלבן עד סמוך להמ"כ, ומפשיט בסינר הקליפה על המ"כ שבקצה המכסה שישאר המ"כ נקי, וקולף גם בשר הכף במקום הסרת המכסה, ויגלה בצד זה הבשר שורש החוטין שמתפשטין הם באמצע בשר הכף תחת מ"כ גדול שבצד שני בצורת קרן צבי, וסופו נכנס תחת המ"כ קטן שבצד שני בצורת מולגים, ויגלה אותו כולו ומחטטו, אח"כ כהפך הכף לצד פנימי, ויגלה משרשי גידין שבאמצע בשר עב קנוקנות שמתפשטים באורך הכף תוך הבשר בצורת שי"ן כפולה ויגלה כל העצמים עד סוף שיפוע א) הכף סמוך לעור החיצון, ושם נגמרו הקנוקנות בצורת מולגים ומחטטן, אח"כ יגלה סמוך לשורש השי"ן עמיק קצת ממנה לצד קצה העב לכל אורך הכף קנוקנות צורת יד ומחטטו מכל המקומות שמתפשט גם בעומק הבשר, אח"כ יגלה בצדו לצד הקצה קנוקנ' בצורת ט' כתובה ומחטטו, אח"כ יגלה שורש שאצל שורש קנוקנות היד באמצע עובי הכף קנוק' שמתפשט משרש זה בעובי הכף עד תחת המכסה ומחטטו ומגביה חתיכת בשר הדבוק על שרשי הקנוקנות הנ"ל וקולפה בצד הפנימי וגם יקלף הבשר במקום זה עם כל השרשים, המגקר צריך לידע שפעמים משונים קצת התפצלות הקנוק' מכפי הצידור אשר עשיתי וצריך לדייק לחטט אחריהן לפי התפצלותן.

מסיר התחלת העדווין הדבוק על ראש עצם הבוקא ומסירו גם מחוליות הקלבוטת ושדרה ומעל הצלעות הקטנות עד שיסיר כולו עם העדווין הטריפה א) הדבוק עמו לארכו ומסיר מעל

ה. לשון

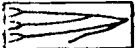
ו. כפתור, קנוקנף

ז. כף

הוא כבוד וצפחה
פריש גסין
התריכיה ארשת

ג' קנוקנת גרד
החלב באמצע
קטנה בצורת
(שי"ן)

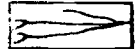
ד' קנוקנת גרד
צורת קרן צבי

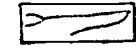
ה' קנוקנת גרד
צורת ט' כתובה

ו' קנוקנות גרד
צורת יד

ז' קנוקנות גרד
צורת ט"ז

ח' קנוקנות גרד
בעובי הכף

ה' לצדוין פריש

ה. לעדווין
שאלצדוויצ

מצאתי בניקור האשכנזים שלערהיץ טריפתה ועצם היסטיקע וצלעות קטנות קבלה איש הלכה למשה מסיני שהם טריפתה.

א) ובה שמואל,
ב) רוקח סימן ת"ט קנוקנות גה"ג יותר שלא ישתיר אמי' כחוט השערה,
ג) מסורה ספר ויזוף אברהם פגזול אחד שמביא

מעל ה'ל'ע'דו'ו'י'ן ה'כ'ש'ר ק'רו'ם ה'ד'ק ש'ע'ל'יו ו'מ'ס'יר ה'ל'ע'דו'ו'י'ן ה'ט'ר'י'פ'ה
מ'מ'נו ב'יד ו'לא ב'ס'כ'י'ן ו'יר'א'ה ש'י'מ'ש'ו'ך ע'מו ה'ד' ת'ו'ט'ן ה'ד'ק'י'ם ש'ל
ח'ל'ב ה'נ'ש'ר'ש'י'ם ב'ת'ו'ך ר'ו'ח'ב ל'ע'דו'ו'י'ן כ'ש'ר ו'ק'ו'ל'ף כ'ל ב'ש'ר ה'ל'ע'דו'ו'י'ן
מ'ש'נ'י צ'ד'ר'יו ו'ג'ו'ר'ד ה'מ"כ ו'פ'ו'ת'ח ה'פ'ר'ש'ו'ת ש'ב'י'ן ה'ד'ב'י'ק'י'ם ע'ד
ה'מ"כ ו'ק'ו'ל'פו ו'ג'ו'ר'ד ה'מ"כ, ח'ו'ט'י'ם ה'ל'ב'נ'י'ם ה'נ'ר'א'י'ן ב'ת'ו'ך ה'ב'ש'ר ו'ח'ג'ג'ם.

ט'י
ד' ו'ט'י ח'ל'ב
ב'ר'ו'ח'ב ה'ל'ע'דו'ו'י'ן

אח"כ קוצץ עצם השדרה עם הקושליץ מעצם הקלבוסת והצנה
ועמו הצוארון והמכסה, ומסיר בשר אצבע המונח תחת
אורך הקושליץ בינו ובין הצוארון הכשר שהוא א טריפה וגם
הצוארון הטריפה המונח על הצוארון כשר עם כל החלב והקירומים
שסביביו וקולף הצוארון ומסירו מעל המכסה וקולפו בצד השני
וחותך ממנו כל החוטים הלבנים.

ק
ב'ש'ר א'צ'ב'ע
ש'א'צ'ל ק'ו'ש'ל'י'ץ
צ'ו'א'ר'ו'ן ט'ר'י'פ'ה

ט.
צ'ו'א'ר'ו'ן כ'ש'ר

אח"כ ימשוך בסניור החוטים של חלב הנראים תוך המכסה
ויוציאם, וגורד סביבו החלב שעל עור המכסה עד המ"כ
של עור וקולף כל המכסה, אח"כ מסיר הצלע י"ג שהיא טריפה ג.

ח
צ'ל'ע י"ג
ט

ש'ש צ'ל'ע'ת
ק'ט'ו'ת ע'ם ה'צ'י'
ע'צ'ם ה'ש'ד'ר'ה
(ח'י'ט'ט'י'ק'ו'ש')

י.
מ'כ'ס'ה

אח"כ מפריד הצלעות הקטנות מן בשר הקושליץ וקוצץ אותם עם
חצי עצם השדרה עד אחר מקום מושב החוט השדרה כל

יא.
ש'א'צ'י'ם ק'ו'ש'ל'י'ץ

האורך והם טריפה, ג אם נשאר עוד מחוט השדרה על עצם השדרה
הכשר יסיר אותה שהיא טריפה ד וינקה היטב מקומו בסניור,
אח"כ יגביה בידו העור החיצון של הקושליץ מצד זה שנחתך
מחלק הפנים ומפרידו מהבשר עד הגבנון היינו מקום גבוה תחת
העור באמצע הקושליץ ושם דבוק העור היטב להבשר, אצל
כבשים ה צריך להפריד העור מעל כל הקושליץ ויראה שימשוך

ח'ט' ה'ש'ד'ר'ה
ש'ל א'ח'ו'ר'י'י'ם

עם העור המפריד מהבשר חוטינ הנמשכין מרוחב בשר הקושליץ
בשפתו ודבוקים בהעור וישמור שני חוטי החלב, אחד שנמשך עם
העור לצד הצנה ודבוק בעור, ואחד שמונח בבשר הקושליץ
תחת המ"כ סמוך לגבנון וימשוך אותו מתחת המ"כ, שני חוטי
החלב האלו ימשוך אותם בסניור עד שרשם, ואם אינם נמשכים
עם הסניור, יחטט אותם בסכין עד סופם, שמתפשטים בתוך
המכסה וגורד היטב ו המ"כ של הקושליץ עד הגבנון ולמטה
במקום שנפרד העור גם לאחר הגבנון יגורד וגם כנגדו יגורד
העור ג"כ עד המ"כ של עור, ויסיר כל חוטים הדבוקים בהעור
ויקלוף הבשר האדום של שפת הקושליץ, אח"כ מהפך הבשר
לצד השני וקולף הפסין לבנים הנקלפים מעל הצלעות הקטנות
ויראה שם אצל הפסים הלבנים שרשים של קנוקנות חלב לרוחב
הקושליץ בין חוליא לחוליא ויחטטם מתוך הבשר עד שפת
הקושליץ, אח"כ יראה למצוא בתוך בשר הקושליץ למעלה סמוך
לעצם

י'
ה' ו'ט'י ח'ל'ב
ב'ק'ו'ש'ל'י'ץ

י"א
ק'נ'ו'ק'ו'ת ח'ל'ב
ל'רו'ח'ב ה'ק'ו'ש'ל'י'ץ
ב'י'ן ח'ו'ל'י'א
ל'ח'ו'ל'י'א

(א) מסורה (ספרי ניקור).
(ב) ממני שקשה לקנות מחלב (ספרי ניקור).
(ג) מסורה (ספרי ניקור) גם ס' ויוסף אברהם.
(ד) ממני שיונק מחלב הכסלים גם יסיר הקירום
שחתתו (ספרי ניקור).
(ה) ממני שקופצים ומפרק יותר (טרי ניקור).
ד"מ ס"ד אות ב'.
(ו) כ"ז סימן פ"ד במירוש ה"י"ף תורתא דתנאי
כתני היינו החלב של הקושליץ תחת הפור צ"י"ש ד"א
חלב שחתת המתנים וגד"מ אות ו' סבור היטב.

סדר ניקור אחוריים

הל'ק'י בשר וטומ'ן
טריפה וגידין
הצריכים וישת'ם

לעצם השדרה לצד הצנה חוט של חלב הג' המתפשט תוך בשר הקושליץ והמכסה, ומשוך אותו כולו עם הסינור עם שרשו, ואם אינו נמשך כולו בסינור יוציא אותו מצד העור החיצון ויתתוך אחריו בסכין עד סופו.

י"ב
בשר השוק
לידקע

מסיר בשר השוק, בצד החיצון יש בצד אחד מ"כ גדול, ובצד אחד מ"כ קטן, מ"כ הגדול יגרוד וסביביו בשר האדום יקלף וצד מ"כ הקטן קולף כולו, בצד הפנימי דבוק באמצע כל אורך הלידקע. חתיכת בשר עגול, יפריד אותו בצד שתחת המ"כ הגדול עד מקום שנתאחד עם הבשר לכל ארכו, וגם מפרידו מהבשר למטה לצד ההענקיל באורך ג' אצבעות, וגם במקום זה מפריד בעובי בשר הלידקע הפרשות שבין הדבקים, כי דרך מקומות אלו עוברים איזה גידים מנה"ג, וגם נכנס קנוקות לבשר הלידקע ולבשר עגול, וצריך לחטטם וקולף בצד הפנימי כל מקומות הבשר ומ"כ גורד, בשר העגול שדבוק באמצע גורד וקולף וינקה אותה היטב בכל הסדקין, למטה אצל בשר ההענקיל, חותך בשר הלבן ודק עם גיד ההענקיל א' שהיא טריפה, אח"כ יגלה בתוך אורך הבשר לצד שני של המ"כ הגדול קנוקות גה"ח שרשו למעלה באמצע, וסופו נגמר למטה בתוך הבשר בצורת מזלג ומחטטו כולו.

י"ב
קנוקות
גה"ח
בתוך הלידקע
ובשר עגול

מסיר מבשר העצם הנקא, ומסירו מעצם הקלבוסת, וקוצץ ממנו כל מקומות ההתעקמות וגם האסימא שתחובה בה הבוקא, ושאר העצם גורד עד שיהי' נקי מחלב ובשר. **עצם הקלבוסת**, בקעו לארכו שיהי' לצד חצי העצם הפנימי מקום חוט השדרה והיא טריפה, ג' ושאר חתיכת עצם המחובר לחתיכת אל"י ינקה אותה בצד פנים מכל חלב. הוליות האל"י והאל"י, צריכין ניקור בצד המקיש על הירך, קולף בצד זה כל הבשר והשומן עד העצמות, וקוצץ שם כל הגבהות מההוליות ג' עד שישתוו לשפלות שביניהם, ויתתוך בין חול"י לחול"י עד מקום חוט של חלב, ומוציא דרך שם החוט של חלב, הלבן בין חול"יא לחול"יא יקלף משום מיאוס.

י"ג
נה"ח צורת
כאורך הלידקע

י"ג
עצם הנקא

י"ד
עצם הקלבוסת
בצד חץ

י"א
עצם הקלבוסת
בצד פנים

י"ז
הוליות האל"י
והאל"י

יסיר עצם הירך וקוצץ הקצוות ד' משני צדדים עד המח שבתוכו וינקה היטב כל העצם מחלב ובשר. **מסיר חתיכת האל"י** ועמו מחובר אומצא, עגולה, יתתוך מעל אורך עצם הקלבוסת לצד פנים קרום עב ולבן, ומתחתיו מונח לארכו חתיכת בשר ארוך עגול נקרא לעדוויץ קטן טריפה, ה' מסירו כולו עם הקרום העב סביב, ושאר הקרום שעל הבשר יגרוד וינקה היטב מחלב.

י"ד
חוט חלב בתוך
חול"י האל"י
והאל"י

י"ז
עצם הירך

י"ז
חתיכת האל"י

י"ב
עדוויץ קטן
שתחת הקלבוסת

טומן

- ד) מפני שקשה לנקותם (ספרי ניקור)
- ה) מסורה (ספרי ניקור)

- א) מפני שמחובר לסופו של גה"ג (ספרי ניקור).
- ב) מפני שיונק מחלב הקלבוסת (ספרי ניקור)
- ג) סדר הניקור מבצע העיסור

* בה"לנא ובבאליסטאק נהגין להבדיל כראש הקושליץ בצד המחובר לעצם הירך ולצינה (ק' פואדגיש) כחל' חל"א וחצי ולגרוד השומן למעלה ומלמטה עד שנראה המ"כ, גם מוציאין שם מתוך הבשר חוט חלב.

י"ח

שומן האלי

שומן האלי בצד פנים, ינקה היטב כל החלב (א) שעל הקרום הדק והלבן, ומה שלמטה מהקרום היא שומן כשר, ובמקום שאינו מכיר היטב המסק הקרום יקלוף השומן עד חצי השקד (ודיועל) שיש שם באמצע השומן, ואז בודאי שאר השומן כשר. **פעמים** יש בתוך השומן חוט לבן ימשך אותו עם הסינור, יפריד אומצא העגולה מעל אורך תתיכת האלי עד עור החיצון, ויגרוד המ"כ של מעלה על חתיכת האלי, ויקלוף כל חתיכת האלי בצד פנים וכל מ"כ יגרוד, גם במקום הנפרד מהאומצא יעשה קליפה עד העור, בבשר שמן ינקה בצד פנים העור החצון הנראה בין חתיכת האלי להאומצא עד המ"כ של העור, למטה אצל שיפוע יסיר מעל העור הונו שני קנוקנות גה"ג הנשארים מנה"ח ודבוקים בתוך העור, בסוף שיפוע חתיכת האלי הנקרא צער, יגלה קנוקנות ההולך באלכסון בצורת א בלא ראש ומחטטו, סמוך לו למעלה יגלה בתוך פס לבן שבאמצע אורך הבשר, חוט לבן העומד בעובי הבשר ומתפשט לעבר השני האת עור החצון, וימשוך אותו בסינור עד סופו, וגם יקלוף בית (ב) מושבו, סמוך לו למעלה יגלה ג' שרשי חוטין ההולכין באלכסון בתוך הבשר עד המ"כ הגדול, ופעמים יש עוד שורש אחד שהולך כנגדו בתוך הבשר לשפת השני ויחטטם עד סופם, אח"כ יגלה בחתיכת האלי ג' חוטי חלב המתפשטים לרחבו בתוך הבשר, הא', חוט חלב גדול מתפשט בתוך הבשר לרחבו באלכסון בשני צדדים וגם באמצע בעומק הבשר, גם השני סמוך לו מתפשט בתוך הבשר, גם השלישי סמוך לו, ויחטטם כולם, סמוך להם עד סוף חתיכת האלי יש כמה שרשי חוטי דם יחתכם מתוך הבשר.

ט"ו
קנוקנות גה"ח
בסוף שיפוע
בין חתיכת
האלי להאומצא
ט"ז
קנוקנות בסוף
שיפוע הצען
בצורת א
בלא ראש
י"ג
קנוקנות גה"ח
העומד בתוך
הצען
י"ח
קנוקנות גה"ח
תוך הצען
צורת ב' ||| כתוב
י"ט
ג' חוטי חלב
בחתיכת האלי

י"ח

אומצא עגולה
וי"ח בראשין

אח"כ קולף אומצא העגולה בצד שהוסר מהכף ובצד שהוסר מחתיכת האלי, למטה יש מ"כ. די בגרידה:
בבשר שמן גורד החלב מעל העור שסביב שפתו עד מ"כ של העור ויגלה למעלה בצד המוסר מעל הכף קנוקנות גה"ג בצורת שי"ן ומחטטו לרוחב האומצא וכן בצד שהוסר מזוהיכת האלי יגלה למטה אצל המ"כ קנוקנות גה"ג בצורת שי"ן ויחטטו לרוחב האומצא, הקנוקנות האלו צריכין חיטוט למעלה סמוך לבשר (ג) לא בעומק, וגם יחטט בין קנוקנות זו לזו קנוקנות בשפת האומצא לחוץ.⁴

ט
שני קנוקנות
גה"ג משני צידי
האומצא לרוחב
צורת שי"ן

כ.

שינת סילד

אח"כ מסיר היתד עם הצננה, ומסיר הפלעסטלעך מהצננה, ויפריד היתד מהצננה עד עור החיצון, וקולף כל צד פנים של צננה וגורד המ"כ, ויחתוך כל החוטין משם, באמצע יש קנוקנות דם צורת שי"ן ויחתכנה משם, מקום הסרת היתד יקלוף המ"כ בצד

(ג) סמרי ניקור.

(א) רבבין סימן ר"ח ונכא ברי"ח גה"ג סימן ט"ו.

(ד) בא"י פותחין האומצא לאורך ולרוחב, למטה

(ב) משם שמינות הגיד שהיא מנה"ג.

סדר ניקור אחוריים

חלקי בשר וצמחים
שליפת הדין
הצרכים השונים

בצד סוף שיפוע הצנה יגלה קנוקנות גה"ג הנכנס לתוך הבשר ויחטטו צד החיצון של צנה יגביה העור עד אתר המ"כ, וקולף כל הצד הנות וגורד המ"כ וגם העור בצד הנפרד מהצנה עד מ"כ של העור, באמצע אורך הצנה נראה שם כמו חוט לבן, מפריד שם לכל ארכה הבשר עד המ"כ, ויגרוד המ"כ בכל ארכה, מקום הסרת הבוקא בשפת הצנה יגרוד היטב מחלב.

כ"א
קנוקנות גה"ג
בצד שיפוע הצנה

דויתר, קולף שתי צדדי הפנימי עם המ"כ גם המ"כ במקום שנפרד מהצנה, ויגלה לאורך היתד בעומק הבשר גיד לבן מנה"ג המתפלג בענפים בשני צדיו לתוך הבשר ויחטטו עם כל הפיצולין מכל אורך היתר שאר שרשי חוטין הנראים ביתר יחתכם משום דם ומ"ע,

כ"ב
קנוקנות גה"ג
בכל אורך היתד
נקי עקרב

כ.א.
ידי קליין

הפלעסטלעך יפריד אחר מחבירו יקלוף אותם וינקה אותם היטב, ואחד יש בצד אחד מ"כ יפה די בגרידה,

כ.ב.
בשר גניבה
פלעסטלעך
כ.ג.
אווזא

האווזא מסיר ממנה העור החיצון לטריפה א וקולף הבשר עד המ"כ העגול, ולצד המ"כ שבשפוע יקלוף עד סמוך להמ"כ ומפשיט הקליפה על המ"כ שישאר נקי, המ"כ שעל בר אוזא יקלוף כולו ויקלוף הפסים הלבנים הנקלפים מעל עצם הירך ומפריד הבר אוזא מעל מ"כ העגול ומפרידו מעל האווזא עד למטה אצל העצם וגורד המ"כ העגול ופותח למעלה אצל הבוקא הפרשות שבין הדביקים עד אחר המ"כ, יקלוף שם כל מקומות הבשר גם הנפרד מבר אוזא, וגורד כל המ"כ ויגלה קנוקנות חלב למעלה בצד הבוקא ויחטטו מתוך כל אורך בשר האווזא באמצע המ"כ העגול, בכמה מקומות במשך הקנוקנות מתעקם החוט לצדיו, יחטטו מכל המקומות, ולארכו מתפשט עד למטה אצל העצם הקטן. בכבשים ב החוט הזה מתפשט סמוך לו ברוחב בשר האווזא לארכה, אח"כ יגלה קנוקנות גה"ג ברוחב בשר הדק למטה המתפשט עד החוט הלבן הקשה ויחטטו ושאר שרשי חוטים שעל האווזא יחתכם משום דם ומ"ע, למטה סביב העצם קטן העגול ינקה היטב מחלב והעצם כשר.

כ"ג
קנוקנות חלב
בתוך אורך
מ"כ העגול
באוזא עד
למטה סמוך
לעצם הקטן
כ"ד

קנוקנות גה"ג
בתוך הצד הירך
שבאוזא למטה
מתפשט עד החוט
לבן הקשה

השומן שאצל העצם הקטן למטה המונח בין עצם הירך לעצם הקוליא הוא כשר ויחתוך הלובן ג) בשר שסביבות השומן.

כ.ד.
עצם קטן עגול
שלמטה באוזא
כ.ה.
שומן שתחת
אוזא

בשר הנקרא בר אוזא הנפרד מאוזא קולף כל מקומות הבשר וגורד כל המ"כ וינקה היטב החלב מכל הסדקיו שלה ושאר שרשי חוטין שעלי יחתכם משום דם ומ"ע.

כ.ו.
בר אוזא

(שמות החלקים בלשון מליץ וליטא)

עכבר קטן שעל עצם השוק.	א.
עכבר גדול שעל עצם השוק.	ב.
עצם השוק - שפיק-ביין - קנאכען.	ג.
אומצא קטנה - בית הבושת - לעפע - הויך געשטעל.	ד.
לשון הדבוק לכף - צינגעל.	ה.
כפתור הדבוק סביב הכף - קנאפן.	ו.
כף - ראזאווע - ברעק.	ז.
מתן - פאלענדוויצע - לעדוויץ - מיליט	ח.
צוארון - לאטע - קראגען - קאלנער.	ט.
מכסה - פלאט-לאטע - קראגען - קאלנער.	י.
מתניים - עצה - קושליץ - קאפ-ריפ - ביינדעל-זאדנע - לויזאווקע.	יא.
בשר השוק - פרענגע - לידקע - פלאקין.	יב.
עצם הנקא - מיעדניצע - קיכל-ביין.	יג.
חצי עצם הקלבוסת לצד הוץ.	יד.
חוליות האלי' והאלי'.	טו.
עצם הירך - שפיק-ביין - קנאכין.	טז.
חתיכת האלי' - צווייטע קושיזשאָווע - קריזשאָווקע.	יז.
שומן האלי'.	יח.
אומצא עגולה - ווייס-בראטין - ליגאווע.	יט.
צנה - שילד - ערשטע קויזאווע - קאפ-זאדנע.	כ.
יתד - עקרב - קלין.	כא.
בשר גניבה - פלעסטעלעך.	כב.
אווזא - סקשידלע - קאטשקע - אטשקע.	כג.
עצם קטן עגול שלמטה באווא.	כד.
שומן שתחת האווא.	כה.
בר אווא בשר שמסירין מן האווא.	כו.

לוח המפתחות

מחלקי בשר ועצמות טריפה שאין להם ניקוד

א	בשר ערוה שבשני צדי הכף מבתוך.
ב	בשר שבתוך החלב הדבוק לעצם הנקא מבוזין.
ג	שתי עכברים קטנים הדבוקים לעכבר קטן.
ד	עצם הדק עם גיד ההענקיל ססמוך לרגל.
ה	לעדוויץ טריפה הדבוק לארכו של לעדוויץ כשר.
ו	בשר אצבע שאצל שפת הקושליץ לארכו.
ז	צוארון טריפה.
ח	צלע י"ג.
ט	שש צלאות קטנות עם חצי עצם השדרה וויטשינקש
י	חוט השדרה מלאחר צלע י"ב עד ווליות האלי.
יא	חצי עצם הקלבוסת לצד פנים.
יב	לעדוויץ קטן שתחת עצם הקלבוסת מבפנים.

לוח המפתחות מקנוקנות גה"נ וחלב הצריכים חיטום

א'	שני קנוק' גה"ח שעל אורך הכף מבוזין תוך העור.
ב'	שני קנוקנות גה"נ בשתי צדי העכבר קטן.
ג'	קנוק' גה"נ וחלב באומצא קטנה צורת שיין.
ד'	קנוקנות גה"ח תוך אורך בשר הכף צורת קרן צבי.
ה'	קנוק' גה"נ תוך אורך בשר הכף צורת שיין כפולה.
ו'	קנוק' גה"נ תוך אורך בשר הכף צורת יד.
ז'	קנוק' גה"נ תוך קצה בשר הכף צורת ט.
ח'	קנוק' גה"נ משורש היד בעובי בשר הכף עד תחת המכסה.
ט'	ד' חוטי חלב ברוחב הלעדוויץ.
י'	ה' חוטי חלב בקושליץ.
יא'	ה' קנוק' חלב בקושליץ.
יב'	קנוק' גה"נ מתפשט תוך בשר הלידקע ובשר עגול למטה.
יג'	קנוקנות גה"ח תוך אורך בשר הלידקע בצד שני של מ"כ גדול צורת
יד'	חוט חלב מתפשט תוך חוליות האלי והאלי.
טו'	שתי קנוק' גה"ח על העור מבפנים בין חתיכת האלי לאומצא עגולה סוף שיפור
טז'	קנוק' בסוף שיפוע הצעך באלכסון צורת
יז'	קנוק' גה"נ העומד בתוך הצעך ומתפשט לתחת עור החזון.
יח'	ג' קנוקנות גה"נ תוך בשר הצעך מתפשטים לצד המ"כ גדול צורת
יט'	ג' קנוק' חלב בחתיכת האלי.
כ'	ב' קנוק' גה"נ בשתי צדי אומצא העגולה לרחבה צורת שיין.
כ"א	קנוק' גה"נ בצד שיפוע הצינה.
כ"ב	קנוקנות גה"נ בתוך אורך היתד צורת עקרב מתפשט עד סוף היתד.
כ"ג	קנוקנות חלב בתוך אורך מ"כ העגול באווא מתפשט בצדיו ולמטה עד העצם
כ"ד	קנוקנות גה"נ בתוך צד הדק באווא למטה מתפשט עד חוט קשה חלבן.

סדר ניקור אברים הפנימיים

- א. כליזה** מסיר החלב שעליהן עם א הקרום העליון, אח"כ מסיר הקרום הדק שעליהם עם שאר החלב שנקלף עם הקרום. ומחטט כל הלובן שנראת בתוך הכליות, וכל החוטין שבתוכם, גם יחתוך כל נקודות הלבנים שבתוכם. **ב. הלשון** מתתך מתחת צדו, מתוכה קנוק' אחת של דם מתפשט לתוך ארכה, וקנוקנות דק סמוך לה יחתכנה, וסמוך להם מתפשט לארכה חוט קשה של דם מוציאו בסינר מכל אורך הלשון. וכן תחת צד שני יחתוך קצת מקצה א הלשון.
- ג. שני שלישי** יחתוך מצדה שתי קנוק' דם עבים, אחד דק ואחד קשה, ושני חוטים קשים המתפשטים לתוך הלשון, גם יסיר העצם מצדה לטריפה, וכן יעשה בצד השני, ויחתוך הלעפיל ה, ויפתח הגרגרת, ו גם התחלת הושט, ויחתוך העור מתוכה ז.
- ד. יורתת הכבד** מפסיק בין כבד לריאה לצד הכבד, הכל חלב, גם יסיר ממנה הקרום, ויחתוך מסביב כל הלובן עד הבשר, לצד הריאה נוהגין שלא לנקר ה) וכשר:
- ה. המחולל** יפשיט ממנה כל הקרום, וינקה אותה היטב עד טהרה של עצם קרום הטחול, ויקח שורש החוט של חלב בסינר, ויוציא אותו כולו שלא ישאר כלום בתוכה שמתפצל בצורת שיין.
- ו. קורעו ומוציא את דמו**, ויחתוך ממנה חוטין של דם ויסיר האזנים ס) שמצדה.
- ז. הכבד**, מסיר ממנה החלב שנשאר דבוק לה ופותח הקנוק'.
- ח. הריאה**, פותח קנוקנות שבה קודם מליחה, ומסיר י) עינינתא דוורדא.
- ט. קיבה** מסיר ממנה הקרום החיצון וינקה אותה במים היטב מחלב שעלי.
- י. הדרא** דכנתא, מסיר ממנה הקרום שמצד הרקים, שסמוך לחלב שעל הקרב, היינו בצד שהדקים של הדרא דכנתא מכוסים בשומן ואינם נראים, ונכון מאד להנהיג להסיר הקרום מן הדרא דכנתא תיכף כשמביאים אותה מבית המטבחיים שאז בנקל יכולין להסיר הקרום כולו, אבל אחר שנתייבש ונדבק הקרום להשומן אין ביכולת להסיר כולו שלא ישאר קצת רק בכיים בעת הדחת הבשר לכליחה ואז יכולין לבוא לשכחה.

חלחולת

- ז) משום מיאוס.
 ח) דרכי תשובה ס"ד ס"ק ע"ו.
 ט) שיש בהם חוטין מלאים דם, פרישה ס"ו ס"ח.
 י) טהרת אהרן כ"ט משום מיאוס ומשום ססודו הלב.

- א) גפרא ותלין צ"ב, צ"ג.
 ב) דת ס"ו ס"ד אות י"ב בשם צינה דוד.
 ג) כ"ו שיצא הדם ע"י המליחה.
 ד) משום שיש בתוכם דם (סמרי ניקור).
 ה) משום מיאוס.
 ו) משום מליחה.

הלחלת מעי הדבוק בפי הטבעת א) מניח קצת ממנה לפי הטבעת, ושאר הלחלת עד חיבורה להדרא דכנתא יפשיט ממנה הקרום עם החלב שעלי' וגם חוט דם הדבוק בה לארכה.

א.
ממנה דומי
קישקע

דקים, הם המעיים הארוכים המונחים בענול דבוקים להדרא דכנתא, והתך ממנה מדת אמה מצד הדבוק בקיבה, וגם מדת אמה היוצא מסוף המעיים שיצא הרעי ולהם אין מועיל ניקור, כי אסורים משום ג) **מיאת**, גם יש בהם מעי אחת ג) בלשון נמ' נק' סניא דיבי (טריפנה קישקע) צריך להסיר אותה עם המעי המונח סמוך לה לכל ארכה, עם החלב שביניהם, ושאר דקים השומן שעליהם הוא שומן כשר.

ב. קים

המוח, יסיר ממנו הקרום והחוטין הדקים משום דם.

ג.
מוח

בוצי זכר, מסיר מהם הקרום והחוטין הדקים משום דם.

ד.
רש זכר

הראש, יש עליו חוטי דם, גם תחת האזנים יחתכם.

ה.
ראש

כחל של מניקה קורעו שתי וערב משני צדדיו וטחו בכחל כדי שיסתמם החלב וצולעו על בחלים שעל האש, וצריך לזוהר שלא ישאר על הכחל שום שומן הכחל, רק יצלה הכחל בעצמו בלי שום בשר ושומן הכחל מחמת תומרת הרמ"א ז"ל סי' צ' ס"ב שלכתחילה אין לצלות הכחל עם בשר כלל אפי' אחר שקרעו שתי וערב וטחו בכחל עיי"ש ד"ת אות ל"ד כחל של אינה מניקה ג"כ י"ל דין כחל לכל דבריו רק של עגל נוהגין להקל רק לקרוע אותו אבל נכון להחמיר ג"כ לאכלו רק בצלי' עיין ד"ת סימן צ' אות ח' שאין להקל אפי' מעגל בת יומא:

ו.
כחל

המסם וביה"כ, ינקה היטב בצד החוץ, הקרום והחלב שעליהם.

ז.
מסם ובית
מסאת והחוטין

ג) סהרת אהרן ס"ק ס"ו.

ה) סדר הניקור לבעל החיטור משום מיאת.
ו) סהרת אהרן ס"ק ט' בפי' ר"ש מעי כאמת.

קונטרס
בירור דיני ניקוד
להלכה

נעשה בעד הרבנים ומחץ המוסמכים להורות
הוראת א"ה לפתור לפנייהם פתחי הלכות ניקוד
הסתומים ועפ"י יוכלו להורות לפי שיקול דעתם
בהלכה.

זאת עלי להודיע בשער שאל יהין ה"ו שום
מנכר וכדומה לפסוק בעצמו איזו הלכה מזה
הקונטרס כי לא כתבתי כאן שום דבר להלכה
ולמעשה.

המחבר

בירור דיני ניקור להלכה

בענין לובן של אורך שפת חצר הכבד הדבוק על הצלעות למטה וקרום שעלי ועל הצלעות ועצם הדק שבסוף החזה אצל התחלת הפלאנקען וקרום שעל הפלאנקען, לשון רש"י ז"ל חולין צ"ב ע"ג ד"ה חלב, וז"ל וכשכלה למטה אותו בשר יוצא ממנו קרום עב ולבן, לבד קרום דק וקלוש המתפשט בכל הכסלים שאסור משום חלב כדלקמן:

דגה זה הקרום הדק שכתב רש"י ז"ל הוא הקרום שעל חצר הכבד והצלעות ועמו מחובר לזבן שבשפת חצר הכבד ועצם הדק הנ"ל, עיין הג"ה סימן ס"ד ס"ז וז"ל, אבל החצי הגדולה של פנים אין בהם מהחלבים אלו רק קצת מן הקרום שעל חלב הכסלים. הנשאר בראש הדפנות על הכסלים הנשאר שם בראשה עיי"ש, ומכוח על זה הקרום הנ"ל, הנה זה הקרום עם הדבוק עמו היינו הלוזן שבשפת חצר הכבד ועצם הדק שבסוף החזה י"ל שיש להם חומר כקרום של צד הגס של טחול גמ' חולין צ"ג, שחייבין עליו משום חלב, עיין דרכי תשובה סימן ס"ד אות ס"ג שהביא כמה שיטות ראשונים ואחרונים שהחייבו. הוא משום חלב הדבוק עליו, אי"כ גם הקרום הנ"ל ולזבן חצר הכבד ועצם הדק הנ"ל רואים בחוש שדבוק עליהם מחלב הכסלים, וגם הקרום עצמו שמן מאד כחלב, אי"כ י"ל שלענין איסור דבוק ושאר חומרות יש לה דין חלב וקשה להקל בה כבשאר קרומי חלב. יתר לשון רש"י ז"ל הנ"ל, ותחת אותו קרום עב יש חלב, ויש נוהגין איסור באותו חלב, לפי שאותו קרום אינו חשוב חופי בשר שדק היא, אבל בארץ אשכנז נוהגין בו היתר וכו' הנה הקרום הזה שעל הפלאנקען רואים בחוש שהוא קרום כחוש וברור שיש לו דין שאר קרומי חלב עיין רמ"א ס"ס ס"ד דכל הקרומים יש להם דין חלב כחוש עיין ד"ת סימן ק"ה אות קנ"ה להקל בקרומי חלב כחוש בהפ"מ וכבוד שבת, לענין איסור דבוק אי"כ הקרום הזה וחלב שתחתיו על הפלאנקען שאנו נוהגין בו איסור יש להם דין אחד לענין איסור דבוק עיין ס"ז סימן ס"ד ס"ק ח' שמביא בשם רש"ל פרק א"ט בענין חלב הדבוק בכרס שתלוי במנהג מקומות אין מחמירין באיסור דבוק.

בענין הבשר שבין צלע י"ב לצלע י"ג י"ל להקל לענין איסור דבוק עיין ד"ת סימן ס"ד סוף אות מ"ז שאין מחמירין כ"כ בזה.

בענין ג' חוטי העוקץ שדבוקים באורך צלע י' וי"א וי"ב שיטת כל הראשונים שהם דרבנן, עיין תוס' חולין צ"ג ד"ה בעי לחטוטי וברא"ש ור"ן שם, דק שיטת הרמב"ם בפ"ז מהלכות מ"א הט"ז שכמה אחרונים סוברים במשמעות לשון הרמב"ם ז"ל שיוכל להיות שגם חוטי חלב אסורים מה"ת כעין חצי שיעור עיין ראש יוסף ר"פ גיה"ג ובינת אדם סי' כ"ח ס"ק ה' שכותבים כן ונפ"מ לענין איסור דבוק ושאר חומרות.

עיין לקמן בסדר ניקור אחוריים אות י"א בירור הלכה מחלק הקושליץ וחלקי בשר שאין מועיל להם ניקור.

בענין חוטי הדם יש מחלוקת הראב"ד והרשב"א ז"ל שיטת הראב"ד הובא בר"ן שם שאף שבגמ' איתא רק שני חוטין חולין צ"ג,

דידא דלועא משום דמא, שיטת הראב"ד שם שבכלל הם כל חוטי דם הצריכים ניקור אף אתר ששחט הורידין, והרבנות היא באלו שני חוטין שאף שסמוכין לורידין אין דמם יוצא בחתיכת הורידין וכ"ש שאין חתיכת הורידין מועלת לשאר חוטין שבגוף לקיירה. אבל שיטת הרשב"א שם דבשחיטת ורידין יוצא הדם מכל החוטין חוץ מאלו שני החוטין שאיתא בגמ' דידא דלועא. והנה בחוש אנו רואים שבחוטי הצנור והלחי ואיזה חוטין שבכתף חמיד יש בהם דם בעין כ"ס ונפ"מ לענין ששים בנתבשלה הבשר עיין סי' כ"ב סעי' א'.

גם יש בהם חסין שעבים וקשים, ונפ"מ לענין קליפה ונטילה בנצלו, עיין ש"ך סי' ס"ה. ס"ק ו' ועיין בביאור הגר"א ז"ל ריש סי' ס"ה שלפי שיטת הראב"ד יש בכלל שני החוטין שנזכרו בבב"י חוטי הצואר ויד וכתף ולחי ולשון, עיי"ש. אבל שאר חוטי הדם שבכל הנוף, עיין פ"ז סי' ס"ה ס"ק א' בשם הר"ן ז"ל דהלכות שבתוכן הם שומנא בעלמא, מש"ה מסיק הרמ"א ז"ל דאינו אלא חומרא.

עצם השוק ובשר שעלי' שנקראים עכברים, ובשר שנק' לידקא, וצעך

בראטין של חתיכת האלי' ואומצא העגולה לצד הצעך בראטין, ובשר הכף למטה אצל המראה כסף גדול וקטן, במקומות אלו השוטן שעליהם הוא רק שומן הגיד, עיין תוס' חולין פ"ט: ד"ה אם יש משמע שיש חלק הירך שאין בו שום חלב רק שומנו של גיד עיי"ש, ונפ"מ לענין אם נמלת בלא ניקור עיין מחבר סימן ק"ה סעי' ט', גם לענין איסור דבוק, עיין ד"ת ס' ק"ה אות קנ"ו.

בענין חלקי בשר האחרים אלה ב"ה, יב"ח, י"ט.

האומצא לצד הכף, והכף למעלה לצד עצם הנקא, ולשון וכפתור

הדבוקים לכף, וצנה, ויתד, ובשר גניבה (פלעסטעלעך) ואוואז ובר אוואז, ועצם הירך, במקומות אלו הוא ספק חלב ספק שומן הגיד, כי יש שם משניהם, ואין בידינו להבחין.

אלה ה' ה' ס"ה, ב"ה, כ"ב, כ"ג, כ"ד.

חתיכת האלי' לצד האלי', ואומצא קטנה, ולעדוויץ (פאלענדוויצע),

צוארון, ומכסה, קושליץ, עצם הנקא, עצם קלבוסת, חולית האלי', אלי', שומן האלי', במקומות האלו יש חלב דאורייתא.

אלה ה' ה' ס"י, י"ג, י"ד, י"ה, י"ז.

בענין הקושליץ, החלב שבין העור והבשר הוא מחלוקת הפוסקים אם

הוא חלב דאורייתא, הביי סי' ס"ד ד"ה חלב מפרש דברי הר"ף בחיבורתא דתותי מתני על חלב זה שבין העור והבשר, עיין מערני יו"ט. פרק גה"נ אות צ' שמפרש דברי הביי על מקום הנ"ל, לפי שיטה זו היא חלב דאורייתא, ועיין בד"ת סי' ס"ח אות ל"ח ומ' שהביא מכמה פוסקים שאין זה חלב דאורייתא, אבל החלב שסביב בשר האצבע ועל המכסה שלאחר בשר הקושליץ, משמע שם לכל הפוסקים שהיא חלב גמור.

אלה י"א, מתניס קושליץ

חליות האלי' והאלי' לפי סדר הניקור הנ"ל הניקור שלהם בסוג אחד,

אבל לדינא באם נמלח או נתבשל בלא ניקור יש חילוק גדול ביניהם, עיין ד"ת סי' ס"ד או ל"ב שהביא מחלוקת הראשונים, יש כמה פוסקים ראשונים שאמרו שמה שצריך האלי' ניקור לצד פנים היינו בצד פנים של חלל הבהמה במקום שהאלי' מקיש עלי' אבל באלי' גופא אין שום חלב, ויש שיטות שאמרו שבאלי' גופא יש חלב בצד שמקיש על ירך הבהמה, א"כ לדינא הוא מחלוקת הפוסקים, אבל חליות האלי' אשר אבר חליות האלי' הוא דבוק בעצם הקלבוסת וצד פנים שלה היא כולה בתוך חלל הבהמה, שרואים בחוש שמקום חלל הבהמה שם אצל פי הטבעת סביב מדובק עם חלב הקלבוסת ובכללה גם עצם חליות האלי' בצד חלל הבהמה, א"כ יש שם חלב דאורייתא בבירור.

אלה טו, חליות האלי' והאלי'

בענין הקליפות וגרידות שאנו עושין בניקור אחרים עיין גמ' חולין

ו' לא לסחוף אינש כפלי עלוי בשרא דראיב תרבא ובלע בשרא, א"ה כי תריצו נמי דאיב תרבא ובלע בשרא קרמא מפסיק מתתאה, ופירש"י, כי תרצו, כשהם מונחים על הדף כורכן החלב והוא כפלי גופיהו מחלב הדבוק בהם, קרמא מפסיק בין חלב לבשר, והוא למעלה הא בלעי כפלי גופיהו מחלב הדבוק בהם, קרמא מפסיק בין חלב לבשר, והוא

ענין קליפות וגרידות של חלקי בשר אחרים

אותו קרום שאנו נוטלים מן הכסלים וכו', עיי"ש. א"כ במקומות החלב שאין קרום מפסיק שמתפשט שם החלב שהוא צלול וחם מחום הטבעי של בהמה, וגם בכל המקומות שפרוקי מפרקת, וגם במקומות שיש עליהם שמנינות הגיד שאין לה שום קרום, כידוע, מבליע בבשר כדי קליפה, עיין ר"ן שם וז"ל ונראה מדבריו דאפי' דיעבד הבשר גאסר, ומיהו משמע דבקליפה סגי, דהא אינו רותח גמור ודי שיהי' כרותה דבית השחיטה דאפי' לרב סגי לי' בקליפה והרמב"ם ז"ל כתב בפ"ז מהמ"א, שכל אלו אינם אלא לכתחילה, נראה שהוא מפרש מטעם שמה ישכח מלשפשף היטב, אבל בדיעבד בשפשוף סגי עכ"ל, הגה לפי דברי הר"ן ז"ל יש בקליפה זו מחלוקת הראשונים, רש"י ורמב"ם ז"ל לענין דיעבד אם נמלח או נתבשל בלא קליפה, ולכאורה יש ראי' ג"כ מתוס' חולין צ"ו ד"ה אם יש שסוברין כשיטת הרמב"ם ז"ל, דז"ל שם ירך שנתבשל בה גה"ג, אם יש בה בניט הרי זה אסורה, לאו בניד לחודא משעינין דבכרי קליפה שסביביו מסייע לגיד לאסור דמשעה שנמלח נאסר כדי קליפה סמוך לו, ע"כ, ואם יהי' שומן הגיד מחום הטבעי מבליע בבשר כדי קליפה א"כ עוד נאסר הבשר במקומות אלו קודם מליחה בכדי קליפה, עיין תוס' לעיל פ"ט ד"ה אם יש עיי"ש, ולמה צריך התוס' לומר בנמלח שנאסר ע"י מליחה, אך לפי שיטת הפוסקים שסוברים שבאיסור דרבנן מקילים בחתיכה ג"כ י"ל לזה צדיק התוס' לומר ע"י מליחה כדי שיהי' הבליעה כ"ק מגיד עצמו שהוא דאורייתא, כי התנא כאן סובר יש בנידון בנותן טעם עיין לעיל פ"ט: ובגיד עצמו אין מבליע מחמת חום הטבעי שגוא יבש, היוצא מזה הנוגע לדינא, בנמלח או בנתבשל, במקומות החלב, לשיטת רש"י ז"ל הבשר יהי' נאסר כ"ק, עיין ש"ך סימן צ"א ס"ב ח' וס"י כ"ב ס"ק י' וס"י צ"ו ס"ק ט', שבמקום שנאסר הבשר כ"ק מדינא, אמרינן חתיכה ג"כ וצריך ס' נגד הקליפה, אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל שהקליפה רק חומרא בעלמא, עיין פמ"ג שם צ"א ס"ק ח' שאם הקליפה רק חומרא אין אומרים חגיג', אבל במקומות של שומן הגיד שהוא רק דרבנן יש להקל בנידון חגיג', עיין לעיל איזו חלקי בשר של אחוריים שסמוכין לחלב ואיזה שסמוכין לשומן הגיד, זהו ענין הקליפות בכל מקומות הבשר, אבל במקומות המ"כ מקילין בגירדא בעלמא שקשה וגם שוע כלשון רש"י ז"ל שם שאין מבליע כ"כ היינו חוס הטבעי.

בנידון גה"ג עצמו שפסקינן לענין אם נתבשלה עם בשר שאין בה בג"ט הם אינם רק מה שדבוקים על הצעך בראטין בינו לבין הכף, גם קצת מהם באורך וברוחב בשר השוק, ועל הצנה ושאר בדין מנה"ג שתחילת שרשן יוצאין מחוט השדרה וקלבוט דרך הצינה ועצם הנקא. גם סופם של גה"ג שמתפשטים עד קצה עצם השוק שלמטה אצל הרגל, גם כל גידי החיצון וכל קנוקנות גידי הפנימי והחיצוני של גה"ג שמתפשטים ומתפצלים בתוך חלקי הבשר הם כלם קנוק' גה"ג שהם רכים ונו"ט עיין רש"י חולין דף צ"ב: ד"ה קנוקנות וצ"א. ד"ה פנימי סמוך לעצם, ונפ"מ לענין בישול בלא ניקור מחבר סי' ס"ה סעי' ט' שקנוקנות גה"ג ג"ס עיין ראש יוסף חולין צ"ב שמביא דיעות בשומן הגיד אם הוא כאיסור דרבנן או קל מאיסור דרבנן, ומביא כמה דעות שקנוקנות גה"ג הם דין א' עם שומן הגיד רק ממנה קדושים עיי"ש, ונפ"מ הכל לדינא.

בין גיד ונשה
קנוקנות גה"ג

ד' ח' השדרה עם הקרום שעל העצם תחת החוט מלאחר צלע י"ב עד חוליות הא"י אסור משום שיונק מחלב הכליות ומן גה"ג ששרשן יוצא ממנה, עיין ד"ת סימן ס"ד אות פ"א, ולפי שיטת המהרי"ט שהביא הד"ת סימן ס"ד אות קכ"ה דבדבר היונק מחלב יש להחמיר לענין איסור דבוק

חוט השדרה אצל
צלע י"ב עד חולית
הא"י

דבוק במליחה אפי' בגדי כחוש, הנה החוט השררה של אחוריים דואים כחוש שהיא שמן מאד כחלב.

חלקי בשר טריפה הנ"ל בסדר ניקור אחוריים שע"פ מסורה אין מועיל להם ניקור, לשון הספרי ניקור היינו ספר זבח שמואל וספר ויוסף אברהם שהביאו מקדמונים לשון הזה אצל חלקי בשר יעצמות שאין מועיל להם ניקור שהיא קבלה איש מפי איש עד הלכה למשה מסיני, והנה השכל נוטה שאין מועיל להם ניקור, מחמת שהם מונחים בתוך החלב שמסבב אותם מכל צד בחיי הבהמה, אי"כ הם בולעים עכ"פ כדי קליפה מחלב חם מחום הטבעי של הבהמה כנ"ל, וחלקי הבשר האלו הם חתיכות דקות, ובליעת החלב ושומן הגיר טובב אותם מכל צד ולזה אין מועיל להם ניקור, אי"כ החתיכות אלו יש להם דין חתיכה שבלעה איסור כ"ק עיין לעיל בבירור דיני ענין קליפה ונרידא של ניקור אחוריים, והדבר צריך ישוב.

חלקי בשר טריפה שאין מועיל להם ניקור

ראשי עצמות השוק והירך והעצם וגיד ההענקיל, עיין פרישה סי' ס"ה אות נ"ט, וס"א, וס"א, שהם אסורים משום ששרשו של גה"נ קשורים בהם, גם יש פעמים על ראשי עצם השוק שומן הגיר, ועל ראשי עצם הירך חלב וקשה לנקותם.

ראשי עצמות השוק והירך והעצם וגיד ההענקיל

צלע י"ג, אסור משום שקשה לנקות אותו מחלב עיין ד"ת סי' ס"ד אות מ"ו גם בענין צלע יתירה שאנו מחמירים לאסרו.

צלע י"ג

שש צלעות קטנות וחצי עצם השררה וחצי עצם הקלבוטת בצד פנים אסורים ג"כ עפ"י מסורה, והשכל נוטה הטעם, כי שרשי גה"נ וחוטי חלב נשרשים בתוך חוליות השררה ועצם הקלבוטת, בצד פנים ואין ביכולת לשרש אותם משם לגמרי, גם קשה לנקות עצמות האלו מחלב המתנים פרישה סימן ס"ה אות נ"ב.

שש צלעות קטנות וחצי עצם השררה וחצי עצם הקלבוטת בצד פנים

ותרת הכבד, החלב שעליו בצד הכבד הוא חלב שעל הקרב דאורייתא אבל הקרום בעצמו לאחר שהוטר החלב מעליו עיין סימן ק"ה בהג"ה סעי' ח' ובר"ת שם או' קנ"ה וסימן ס"ד או' ע"ד שיש לו דין קרומי חלב כחוש לענין איסור דבוק וחנ"נ במליחה, הלוזן שבשפת היותרת יוכל להיות שיש לו דין הקרום שכחוש כקרום עיין ד"ת סימן ס"ד או' קכ"ד, וקכ"ה.

ותרת הכבד

כליות, כל הניקור שלהם משום חלב גמ' חולין צ"ב חמשא חוטי, דכלייתא משום תרבא, חמשא קרמי, דכלייתא משום תרבא, אם בשלם ומלחם בלא ניקור הלכה מפורשת בסי' ס"ד סעי' י"ב.

כליות

טחול, גמ' שם שעל צד הגס חייבים עליו ועל צד הדק אסור ואין חייבין עליו עיין כרתי ס"ק י"ג דמאי שעל הגס חייבים עליו היינו כשיש חלב רבוק על הקרום אבל הקרום עצמו יש לו דין שאר קרומי חלב עיין ד"ת סימן ס"ד אות ס"ג זקכ"ה, שמסיים בצ"ע, השומן שנשאר על הטחול עצמו אחר שהוטר הקרום, שאנו מנקים אותו מן הטחול עד טהרו של טחול, אבל בדיעבד, עיין ד"ת סי' ס"ד או' ס' שאין מחמירין.

טחול

הכבד, פעמים נשאר עלי' חלב בצד המרה עיין ד"ת סימן ס"ד או' ע"ג שהיא מן החלב שעל היתר שבקיבה שבני ארץ ישראל גוהגין בה היתר אבל אנו נוהגין בה איסור עיי"ש ונ"מ יהי' לענין איסור דבוק עיין ט"ז סימן ס"ד ס"ק ח' בשם מהרש"ל שבאיסור שתלוי במנהג אין מחמירין באיסור דבוק.

כבד

קיבה

ק"ב **ק"ב** מפורש בס"י ס"ד סעי' י"ד שעל הקשת היינו במחוז לעינול אסור מה"א ושעל היתר היינו מבפנים לעינול יש דעות שהוא רק מנהג.

הדרא דכנתא, עיין ד"ת ס"י ס"ד אות ק"ה שיש דעות שהקרום רק אסור ממנהגא ובדיעבד יש להקל אם נמלחה בלא ניקור.

הלהולת מנקרים אותה מחלב וקרום שעליו, החלב הוא חלב דאורייתא מחלב הקלבוסת ומה שמשיירין קצת לצד פי הטבעת לטריפת

חין מה שיש עלי' חלב דאורייתא החתיכת מעי עצמה שבצד פי הטבעת אסור משום מיאוס. **דמין** האמה שמסירין מהקיבה ומהדקין, החלב שעליהם יש דעות שהוא חלב

דאורייתא, עיין ד"ת סימן ס"ד אות צ', והדקין האלו בעצמם הם אסורין משום מיאוס, וגם הסניא דיבי (טריפה'נע קישקע) והמעז שאצלה לארכה יש

עליהם חלב והם עצמם אסורים משום מיאוס, ד"ת ס"י ס"ד אות צ"ו אבל שאר הדקין שומן שעליהם הוא שומן כשר. שאר דיני החולות אם נמלח או נתבשל בלא ניקור עיין

באריכות בד"ת ס"ד אות צ"ו וצ"ע.

כה"ל מפורש בס"י צ' שאין חילוק בין מניקה בין אינה מניקה, עיין ד"ת שם אות ח' שאין להקל אפי' בעגל, אבל בדיעבד אינה מניקה ועגל די

בקריעה בעלמא אפי' עם בשר. **המסס** וביה"כ, החלב והקרום שעליהן בצד חוץ הוא חלב שעל הקרב דאורייתא.

דברים אחדים בעניני ניקור

בענין ניקור אחוריים של עגלים שמעתי שיש מנקרים שרוצים להקל לנקר גם אחוריים של עגלים בזה אביא תשובת הגאון ישועות יעקב ז"ל בענין זה הובא בד"ת ס"ד

ס"ק מ"ה שנשאל אם יכולין לסמוך שם על ניקור אחוריים גם בעגלים הרכים והשיב דחלילה להקל בדבר, שלא נהגו עד כעת לנקר רק בשר שור או יאליפקע שהוא כבר נתגדל ודי

להקל בזה עיי"ש כל החשובה, ומסיים ואני בימי ילדותי הייתי יודע לנקר הבשר בעצמי אבל בעגל הרך לא היו בידי להבחין כל הגידין האסורין וכמדומה לי שראיתי במהרשד"ם

שאין לנקר העגלים הרכים וחלילה למע"כ להקל בזה ואל יעשו מעשה להקל שלא יאמרו חטאו בעגל היו עכ"ל.

בענין בן פקועה, במקומות הללו נוהגין לאכול האחוריים בלי שום ניקור עיין ס"י ס"ד ס"ב. אבל לפי כמה פוסקים אחרונים אשר הביא הד"ת ס"י ס"ד אות י"ח נכון

להחמיר שלא לאכול אחוריים של בן פקועה, וכן שמעתי שיש מקומות במדינתנו שמחמירין בזה, אבל חוטי הדם של כל חלקי הב"פ לפי כל הפוסקים צריך לחתוך אותם.

בענין ניקור חיה עיין ב"י סימן ס"ה ד"ה ומ"ש בשם המרדכי שכל הירך צריך ניקור כשר בהמה וכל המפספט כנגד דבר זה ראוי לנדונו ונוטה לצד מינות עיי"ש, וכן

פסק בד"מ שם אות י"א, ועיין בד"ת ס"י ס"ה אות נ' ונ"א שמאריך בזה.

מצאתי בספר ויוסף אברהם מגדול אחד שפעמים יש בבשר של עצם השוק עצם ארוך דק הוא ס"י שהבהמה הוא בכור גם מצניעים אותם לכאב השניים שהוא טוב

ובדוק ומנוסה...

כף ספרי ניקור הנזכרים בזה הקונ' הם ספר זבח שמואל וטהרת אהרן וספר ויוסף אברהם וצנה דוד.

דמונקרים בשר אחוריים מחוביים לפרסם להקונים בשר אחוריים שישפשומו היטב הכשר במים קודם המליחה כפסק הלכה במחבר סי' ס"ד סעי' י"ז.

אדר החתום הנני לעורר לכל הרבנים ומארי דאתרי שליט"א דמדינתנו להי' ידוע ליקרתכם, כפי אשר דרשתי וידעתי מרוב עיירות גדולות וקטנות במדינתנו, אשר הקצבים החולקים חלק הפנים מאחוריים, מניחים כמה חלקי בשר מאחוריים הצריכים ניקור גדול ממנקר אחוריים מומחה לחלק הפנים. היינו חלק בשר מהקושלין אשר לפי כמה ראשונים יש שם חלב דאורייתא מתרבא דתותי מתני, ולפי הלכה בספרי ניקור אתרוגים, מוחלט שהוא ספיקא דאורייתא גם אצל פלאנקין מניחים חלק גדול מהמכסה ממקום הצריך ניקור מחלב דאורייתא וחיטת חוטי חלב, וגם מאומצא קטנה שיש שם חלב דאורייתא וקנוקות גה"נ וחלב וגם מצוארון טריפה שאינה נכשרת בניקור כלל עפי' מטרה עוד מאת הגאונים ז"ל ידוע בספרי ניקור, גם בענין יותרת הכבד אשר הרמ"א ז"ל בסימן ס"ד מחמיר לנקר אותה משני צדדים כדי שלא להחליף ודי שאנחנו מנקרים מומחים מקילים לפי פסקי האחרונים לנקר רק מצד הכבד שאנו מכירים היטב אפי' אחר שהוסר היותרת הכבד עם כל שמנה וחלבה מבין הכבד והריאה להבחין בין החלב שלצד הכבד להשומן שלצד הריאה, אשר אחר שהוסר עם כל חלבה ושמנה דבוק אצלה ועוד פעמים מבהמה שמינה צריך הבחנה גדולה להכיר בין החלב והשומן, אבל כאשר כל הדברים הנז' נמסרים ביד הקצב או אשתו או בנו ובתו או שכירו החפשים והם המנקרים מהדברים חמורים הנז' אוי לאותה המכשלה וכבר צווח ככרוכי'א הרב הגדול ז"ל מואקראטשין בספרו מחשבת ישראל על גודל המכשלה הזאת עוד חמשים שנה למפרע ומה נעשה עתה וכי אפשר דרא ובפרט כעת אחר גזירת השחיטה אשר הדוחק בבשר חלק הפנים מחמת קוטן הקונטייגנט הנקצב, הקצבים מניחים לחלק הפנים כל מה שהסכין חותך באין מוחה, כי בעו"ה מי יודע להבחין, אשר הלכות ניקור מונחת בקרן זווית הסמוכה לרה"ף קצת רשות היחיד וקצת רשוה"ר, אצל הגדולים הרבנים שליט"א היא רה"י, מקום סתירה, הם אמרו אל תסתרו ח"ו אינם רוצים להיות להם שום מו"מ עם הניקור אחוריים, אבל זמנין דדחקו בה רבים הקצבים החפשים, אשר לא ניחא תשמישתייהו ואין מי שימחה בידם, יקרת גדולי הרבנים שליט"א עתה היא העת לעשות לדי' הפרו תורתך, הפרו הזיקים מחלק התורה האסיר בהם, הלכות ניקור מכל חלקי הבהמה היא מהלכות חמורות מסדר מאכלות אכורות והוא כעת מהלכות סתימות תאזרו איזור ברור הלכות על מתניכם ובתוכם הלכות ניקור אשר העת נחוץ לזה, וגם במצב העת אין יקרתכם יוצאים ידי חובתכם לפקוח כשרות הבשר במחנותיכם עכ"פ להסיר המכשלה הזאת עד אשר תקבעו בכל מקום מחנותיכם מנקרים מומחים מכל חלקי הבהמה יראי ה' ובני תורה וה' יכפר, אמן.

השמטה להקדמה שבתחלת הספר

בענין שנתבאר בהקדמה מאמר גמ' חולין, מי נצח למי יעקב נצח להמלאך, ומאמר המדרש ויגע בכף יריכו נגע בצדיקים ובצדיקות וכו', אשר יעקב אבינו שנקרא בוו המעשה אצור מעשה זו שם ישראל כי שרית עם אלהים ואנשים ותוכל, היינו ישראל סבא נצחו לשורש קליפת עלו שכוחו לחפש וללבש החטא בלבושין רשקרא, שלא יהי' לו שום נגיעה בשורש ישראל ועשאו לשורשו של גיד שזה מקומו ושורשו, מגולה אבל עדיין יש לו נגיעה בענפיו אצלינו יוצאי ירך יעקב בזה ענפי הגיד עוד מכוסין, וזה עבודתנו עד בא התיקון השלם, בזה יתבאר בעהשיית בטוב טעם בענין אשר כבר האריך בזה הג' מהר"ם חנין ז"ל בספרו היקר, אלה המצות, עיי"ש דברי קדשו גם בענין חטיטת הקנוקות מה"ג ותסמר שערות ראשו של מנקה אחוריים, בענין שלא זה של נה"ג משונה מכל לאיין שבתורה שהם בסוג איזה הנאת הגוף, עיין גמ' בכמה מקומות מתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה, בפרט מאכלות אסורות עיין גמ' כריתות שעיקר החיוב הוא בהנאת גרונו, ולא של נה"ג עץ הוא והתורה אסרתו, לשון גמ' חולין והלכה ג"כ שאינו בגרסא גם אם הלאו זה של נה"ג ניתן בסוג זה אמאי הענפים היוצאים ממנו היינו הקנוקות שאסורים מכוחו אינם עץ בעלמא והלכה שהם בני"ט, בענין הנז"ל יתבאר בכאן ענין יקר דגדה בחטא הקדום שע"י פיתוי נחש הקדמוני כתיב ותרא האשה כי טוב העץ לאכילה, וכי תאווה הוא לעינים, ונחמד העץ להשכיל, הנה שקודם פיתוי הנחש לא הרגישה שום תאוה לטעם העץ, ונוכל לקרב הדבר לשכל שדבר הנאסר לנו בצווי השיית הוא בעצם נחשב אצלינו כעפר בעלמא בלי שום הרגשת טעם, ולזה נותן השכל וגם הטבע שלנו, מקבלי תורה הקדושה, הנה בכל דבר איסור יש עצם איסור היינו איסור חפצא, ועל גוף האדם יש איסור גברא כידוע בראשונים ז"ל:

דגדה בענין האיסור חפצא שיש בדבר איסור, כאשר הלכה בדבר העומד לשרוף בצווי השיית כתותי מיכתת שיעורי' היינו שאין לו שום הוי' בעולם אע"פ שהדבר בעצם אין בו שום שינוי הוא בטל לדעת תורה ואין לו שום מציאות בעולם, גם דבר שנאסר בהנאה אינו נחשב ברשותו של אדם לגמרי כבגמ' שני דברים אינם ברשותו של אדם חב"ם וכו' היינו שבטל לדעת תורה ואינו בגדר שום שווי' לחול עליו רשותו של אדם, אי"כ השכל נותן גם בדבר הנאסר באכילה שעיקר החיוב בהנאת גרון שיבטל לדעת תורה ולא יהי' נחשב בעצם בשום טעם רק כעפר בעלמא, היינו בענין עצם איסור חפצא, ובענין האיסור גברא ג"כ לא יהי' נחשב לגוף ישראל בשום הרגשת טעם, עיין שמונה פרקים להרמב"ם ז"ל שהרגשת טעם הוא מחושי הנפש, שיש אדם שנפשו קצה בדבר שאדם אחר מרגיש בזה טעם טוב, אי"כ אנו בניי בחינת אוהבי טוב ושונאי רע איך יכולין להרגיש בדבר איסור טעם, שאפילו טבע הגוף ישתנה לפי דעת תורה עיין ש"ך י"ד סי' קפ"ט ס"ק י"ג ז"ל שאף חדושי הגוף תולה בדעת תורה כמו שדרשו חכמנו"ל בלא"ל גימ' עלי עיי"ש, ועיין שבת קי"ט א"ל קיסר לר"י ב"ח מפני מה תבשיל של שבת ריחו נודף א"ל תבלין אחד יש לנו ושבת שמו שאנו מטילין לתוכו וריחו נודף א"ל תן לנו הימנו א"ל כל המשמר את השבת מועיל לו ושאינו משמר את השבת אינו מועיל לו עיי"ש, אי"כ כמו שמאכל של מצוה משתנה בטבעו לטעם טוב לשומרי המצוה כן מאכל של איסור משתנה בטבעו לטעם רע לפורשים מן האיסור, ובוה נוכל להטעים דברי התוס' חולין ה' ר"ה צדיקים עצמן, ואורי' דדוקא במידי דאכילה אין הקב"ה מביא תקלה ע"י שונאי הו"א לצדיק

לצדיק שאוכל, דבר איסור עייש, י"ל הננאי הוא לו שאינו מרגיש שיהי נפשו קצה בטעם הדבה איסור, א"כ ע"כ נותן השכל והטבע שמה שלאדם נדמה לו איזה חשק חמדה לדבר איסור זהו רק מחמת פיתוי היצה"ר קליפת נחש הקדמוני שעושה מעשה אחיות עינים להלביש דבר האיסור שהוא בעצם אצלינו עפר בעלמא, בלבושין דמסאבותא לדבה נחמד ותאות עינים שזה כל כוחו להסתיר האמת תחת לבושין דשקרא כלשון הכתוב הנ"ל בעובד' איך נחפשו עשו ונכעו מצפוניו וגו', והו י"ל לשון הגמ' כל הגדול מתבירו יצרו גדול הימנו, היינו שהוא מלביש החטא בלבושין דשקרא לכ"א לפי מדרגתו, היינו לאיש המוני מראה לו בהחטא איזה חמדה ותאו' לאיש פשוט מראה לו איזה טובה שיהי מזה, לאיש בר דעת מראה איזה מצוה בדבר.

והנה בפיתוי חטא הקדום בחוה שהוא היתה אם כל חי שורש כל מדרגה אנושית הי' מסתיר החטא בכל מדרגת לבושין דשקרא, היינו כי טוב העץ, "למאכל" וכי תאווה הוא, לעינים" ונחמד העץ, "להשכיל", ובוה ענשו השי"ת לנחש הקדמוני במכה שממנה נתקן רטי' לשבר עצתו הרעה, היינו עפר תאכל כל ימיו חיך, עיין במד"ר חוקת בענין נחשים הרשפים, יבוא מי שכל מעדני עולם נטעמין לו בפיו טעם עפר שנאמר ונחש עפר לחמו הנה פשוט העונש הוא מדה כנגד מדה שחטאו שהוא מרמה לאדם בדבר איסור שבעצם הוא לנו עפר בעלמא ומלביש אותו לעיני אדם בהרגשת טעם וחמדה, עונשו שהדברים שבעצם יש בהם הרגשת טעם הוא אינו טועם בהם רק טעם עפר, ובאמת עונש הרשעים גם הוא מחסדי הבורא עצות וטובות להתגבר נגד כח היצה"ר, כאשר בא עם פיתוי לאדם להראות לו טעם וחמדה בדבר איסור, אומרים לו הבט בעצמך שנגבל לך לאכילה רק עפר ובוה אין לך שום יתרון אפילו תאכל כל מעדני עולם אינך טועם רק טעם עפר מחמת שכל מין הרגשת טעם אין שייך לך מחמת נוי השי"ת, א"כ אתה בעצמך מעיד על שרך שאתה רואה שדבר שנאסר מהשי"ת לאכילה אין בו להאדם הנאסר שום הרגשת טעם, והחמדה והתאו' שאתה מראה הוא רק אחיות עינים ואז בע"כ מלאך רע עונה אמן, ובוה יתבאר בטוב טעם דרש דאב"ע הובא ברש"י סוף קדושים, ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי ראב"ע אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשר ללבוש כלאים אבל יאמר אפשרי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי ת"ל ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי שתהא הבדלתכם מהם לשמי פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מ"ש, הנה פשוט לשון התנא קשה להולמו מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר אי אפשר ללבוש כלאים. משמע שבאמת בטבע נפשו קצה ואי אפשר בדבר איסור, א"כ מה זה הענין אבל יאמר אפשרי האיך יאמר אפשרי אשר בטבע נחשו קצה בדבר, וגם איזו פעולה תהי באמירתו שבאמת יהי הבדלתו לשמו של השי"ת כאשר בטבע נפשו קצה ממנו, גם לפי הדרש שתהי הבדלתכם מהם לשמי הי' צריך בהורה לכתוב הדברים, "להיות לי" אצל והבדלתם לא אצל ואבדיל אתכם, ולפי הנ"ל יתבאר היטב מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה וכו' היינו שבאם נפשו קצה בדבר איסור אבל לא בסתם טבע אנושית רק בטבע ישראל שהם בחינות שונאי רע, והנה כאשר בני תמיד מובדלים מן דבר איסור ונעשה טבע שנפשו קצה בדבר איסור א"כ הוא פורש מן האיסור רק מצות אנשים מלומדה, ע"ז הוזהירה התורה ואבדיל אתכם מן העמים, ובוה אתם מובדלים מן העבירה בטבע עד שנפשכם קצה בדבר האיסור, אבל בתנאי, "להיות לי" כאשר בא לפניכם דבר איסור תאמרו אפשרי בו היינו בטבע אנושי אבל מה שאני נפשי קצה בוה הוא מחמת שאבי שבשמים נזר עלי, ובוה אני מובדל מכנו כי עד שנפשי קצה ממנו וממילא הוא פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מ"ש. ויהי הבדלתכם לשמי.

ובזה נוכל לפרש הענין בגמ' חולין ק"ט, איך ילתא לר"ג מכרי כל דאסר לן רחמנא שדא לן כותי' וכו', בעינן למיכל בשרא בחלבא וכו', הנה ילתא היתה יודעת בבירור שכן הוא שכל מה שאסרה לנו התורה התירה כותי' עד שהי' חסר לה הטעם של בבייש, באמת לאיזה תכלית עשה זה השי"ת ואיזה פעולה יש לנו מזה, עיי"ש במהרש"א באגדה, אך לפי הנ"ל כאשר צוה השי"ת ואבריל אתכם וגו', להיות ליי' שתהי' פורשים מן האיסור לשמי שיאמר אפשי בו אבל מה אעשה שהי"ת גור עלי, איך האדם יכול להבחין בעצמו בבירור שכן הוא כאשר מרגיש בטבעו שנפשו קצה מן האיסור אפשר הוא רק פסבדע אנושית, בזה ברא השי"ת הטוב ומטיב לרעים ולטובים דברים של היתר מאורו שפע עצמו של איסור, וכאשר אין נפשו קצה מדברים אלו שדומים לטעם האיסור יבחין שמה שנפשו קצה מן האיסור אינו מטבע אנושית רק משום גיורת השי"ת ובוה פורש מן האיסור ומקבל עליו עול מלכות שמים ומקיים, להיות ליי' לשמי.

ודגה ידוע כאן בהתאבקות יעקב אבינו עם שרו של עשו ה"י המלחמה שורש ישראל, ישראל סבא עם שורש קליפת עשו נחש הקדמוני עיי"ש בזה"ק וישלח ז"ל ויגע בכף ירכו בנה"ג בוינ"י ביצה"ר דאיהו זינ"י ואתרי' ומתמן אתי יצה"ר על ב"ג א"כ הנצח ה"י שנצחו בשורשו שלא יהי' לו שום נגיעה בשורש ישראל וכאשר כל כוחו הסתרת העבירה שהוא בעצם עפר בעלמא תחת לבוש הרגשת טעם וחמדה כאן בשורש נצח אותו אבינו יעקב וגילה בשורשו מצפונו ומסתוריו עד שרואים בחוש שהוא עץ בעלמא בלי שום טעם וכאשר לפי הגמ' חולין הנ"ל יעקב נצח למלאך היינו בשורש ודרש המד"ר ויגע בכף ירכו נגע בצדיקים וצדיקות וכו' שעתידים לבוא וכו' היינו בענפים יוצאי ירך יעקב, ע"ז מורה ששורש הנה"ג מגולה ואינו גלבוש בהרגשת טעם אבל ענפיו הקונקות גה"ג מכוסים בתוך הבשר ונלכשים בהרגשת טעם וזה עבודתנו, ענפי ישראל סבא, עד בא התיקון השלם לגלות גם ענפי הקליפה, וע"ז מרמז מה שבדיני הניקור אינם רשאים לחתוך הקונקות גה"ג מתוך הבשר עד שמגלה אותם עד סופם, כי זה עיקר העבודה לגלות העבירה מן הלבושין דשקרא, וע"ז י"ל שמרמז המד"ר וישלח ויזרח לו השמש לו לרפואתו אבל לאחרים לאורה דהנה שמש מורה על בירור דבר, אצל מחתרת אם זרחה השמש עליו אם ברור לו כשמש, עיי"ש גמרא סנהדרין ע"ב אם ברוד לו כשמש וכו' היינו ויזרח לו השמש שביירר עצם החטא ונתגלה בבירור בלי שום לבושין דשקרא וזה לרפואתו, התגלות החטא מתחת מצפונו של היצה"ר נקרא רפואה עיין ערבי נחל פ' תשא שפי' הפסוק כרפאי לישראל ונגלה עון אפרים הרפואה מן החטא הוא התגלות החטא, מביא שם גם הפ' הנני נשפט אתך על אמרך לא הטאתי.

ובזה תיקן יעקב אבינו חטא הקדום ענין שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם היינו לו לרפואתו, אבל לאחרים לאורה היינו לנו דורות העתידיים לבוא עד סוף כל הדורות רק לאורה להאיר לנו משורש ישראל, ישראל סבא, יעקב חבל נחלתו החבל נמשך עד סוף כל הדורות שנוכל להתגבר כנגד חשכה והתכרת האמת של כוחו של עשו בענפיו ובוה נתן לנו השי"ת ברוב חסדו מל"ת של גה"ג ראשונה לכל שס"ה ל"ת. כדי לחזק כחות שלא נתייאש בהתגברות היצה"ר בכל שס"ה ל"ת, עיין חינוך במצות גה"ג שמצות גה"ג שורשו לחזק אותנו בגלותינו עיי"ש, והתיקון השלם גם בענפים יהי' בעת שיקויים בנו נבואת עמו והשלתתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה' היינו שלא יהי' שום הרגשת טעם רק לשמוע דבר ה' במהב"י אמנ.

